

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Opgericht 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

Wvd. Vertegenwoordiger in N.-I. Mr. M. J. A. Oostwoud-
Widenes. Pres. Landr., Tandjong Balei (Sumatra's Oostk.).

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

HET BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER
VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

OUDE: Bede om Hulp. — De Indische Tentoon-
stelling te Arnhem, 11 Juni—28 Juli 1928. — Suri-
name geen emigratiegebied voor Nederlanders in
massa, door F. H. Umbgrove. — Het Nederlandsch-
Indisch leger te gast bij Oost en West. — Op
dekkingsstocht, door J. A. Loebèr Jr. — „Les Indes
orientales”. — Van Week tot Week. —
Kunstnijverheid en Huisvlijt. — Persoverzicht
de Ind. Bladen: I. Uit de Eur. Pers. Uit de
Nederlandsche- en Chineesche Pers. — Oost- en West-
Indische Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao.
Berichten der Afdelingen: I. Apeldoorn, II. Nij-
megen. — Mededeelingen: I. Van de Redactie, II.
van het Inform.-Bur. — Mutatiestaat v. 6 tot 13 Juli.

Bede om Hulp.

Uitslagen voor de Witte Kruis Kolonie
Salatiga volgens vorige opgave f 95.—
Mej. J. C. v. d. St. „ 25.—
Mej. J. M. v. Vl. „ 25.—
Uitslagen per Kant. Scheurleer).
..... f 145.—
Uitslagen voor vrouw Catour volgens
vorige opgave f 50.50

Indische Tentoonstelling te Arnhem 11 Juni—28 Juli 1928.

aan de Oostzijde wordt het gazon begrensd door
meer dan 50 M. lang gebouw, „Oost-Indië”.
gebouw, dat nieuw wordt opgericht, is be-
stemd voor alle inzendingen, betrekking hebbende
op Oost-Indië, uitgezonderd de verzamelingen van
het Koloniaal Instituut.
voor de bijzondere constructie is in dit pavil-
joen mooie belichting verkregen.
laat men dit paviljoen aan de Oost-zijde, dan
ziet men zich in een der mooiste gedeelten van
het Park, tegenover het theehuis.
aan dit theehuis, iets hooger gelegen, heeft
men een schitterend uitzicht over de waterpartijen
van de Zypendaal en Sonsbeek.
aan dit plekje is haast niet denkbaar. Het park
biedt hier volop gelegenheid tot een wandeling
in het geboomte langs de vijvers en overal vindt
men rustig van deze mooie na-
tuur kan genieten.
aan het theehuis voeren paden langs beide zijden
van de vijver, waaruit zich het Kasteel verheft.
aan de reeds eerder vermeld, zal het Kasteel de
verzamelingen van het Koloniaal Instituut bevat-
ten. Deze alleen zijn reeds een bezoek aan de expo-
sities van volle waard.
aan het Kasteel bevat talrijke ruime zalen, die zich
aan de Oostzijde bevinden en die uitsluitend
bestemd voor ons doel leenen.
aan de Oostzijde van het Kasteel liggen twee gebouwen, het
Zuidelijke het West-Indisch Paviljoen, meer
aan het Noorden een gebouw, bestemd voor ver-
zamelingen van de Oost-Indische doeleinden.
aan het West-Indisch paviljoen bevindt zich een
ruimte waar Indische likeuren verkrijgbaar zul-
den zijn.
aan dit paviljoen is, voor een deel, gebruik ge-
maakt van een bestaand gebouw, terwijl een groot
nieuw wordt bijgebouwd.

(Wordt vervolgd.)

Leden van Oost en West!

Uitragen uw volle sympathie voor onze
Vereeniging spreekt ze in uwen kring van familieleden en
vrienden en helpt ons daardoor ons propaga-
nda-werk te verrichten. Overal in het land vragen wij cor-
respondenten. Geeft u bij ons hiervoor op!
Uw adres is: Nieuwe Plein 52, Arnhem.

Brunswick Panatropes-Radiolas-Records

Directeur: J. PHILIP KRUSEMAN, Noordeinde 91, Den Haag, Tel. 14400

De toonaangevende Amerik. Phonograaf, de eenige machine, die ALLE (ook Edison en Pathé) platen met denzelfden weergever
speelt. Op Brunswick-Platen de beste Amerik. Bands en wereldartisten (o.a. Willem Mengelberg)

Komt U eens luisteren in onze gehoorzaal? Onze sedert 15 jaren in Indië bekende Firma waarborgt coutante behandeling.

P. v. d. BRUL VEENESTRAAT 15
Den Haag
Groote sorteering HEEREN-
JONGENS- en KINDERKLEEDING
Spec. Afdeling v. KLEEDING NAAR MAAT
SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN 5424

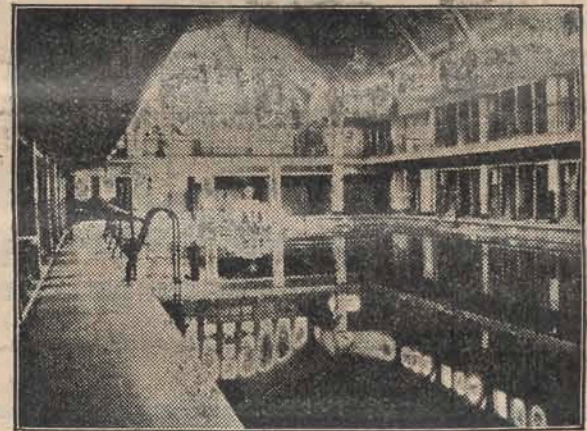
Suriname geen emigratiegebied voor Nederlanders in massa

door
F. H. UMBGROVE.

In het Koloniaal Weekblad van 2 Juni 1927 komt
een artikel voor van de hand van Dr. Th. Lens „Su-
riname emigratiegebied voor Nederlanders”, waar-
in de geachte schrijver een pleidooi houdt voor
emigratie van Nederlanders in massa naar Suri-
name. Ik geloof niet, dat dit denkbeeld eenige kans
van slagen kan hebben, ook al worden door de Re-
gering verschillende tegemoetkomingen verleend
om de zaak aantrekkelijk te maken, om de eenvou-
dige reden, dat de mentaliteit onzer arbeidersbevol-
king zich er niet toe leent om op groote schaal naar
een tropisch land te verhuizen om daar te midden
van een bevolking van gekleurde tropische rassen
vermoeienden landarbeid te verrichten. Het gaat er
niet om of Nederlanders daartoe fysiek in staat
zullen zijn, maar of zij het zullen willen. Met den
schrijver ben ik het eens, dat een gezonde krachtige
Nederlander best landarbeid in de tropen kan ver-
richten en de door hem aangehaalde voorbeelden
van de Wurtembergsche houthakkers van Kappler
en de Hollandsche boeren van 1845 bewijzen dit
wel is waar, doch dit zijn slechts voorbeelden van
enkelingen of geringe aantallen, doch nergens is
nog bewezen, dat emigratie van Europeesche land-
arbeiders op groote schaal naar een tropisch land
heeft geleid tot blijvende vestiging met voortplan-
ting van het ras en kolonisatie van het land. De
Wurtembergsche houthakkers van Kappler gingen
weer terug naar Europa en Kappler zelf keerde op
gevoerd leeftijd ook weer naar zijn geboorte-
land terug. De Hollandsche boeren, meest Friezen
en Groningers, gingen in de vorige eeuw met groote
verwachtingen naar Suriname met hunne gezinnen.
Door slechte voorbereiding ontstond onder hen op
de vestigingsplaats een groot sterftecijfer. De over-
blijvenden hebben zich op andere vestigingsplaat-
sen weten te handhaven en voort te planten. De
omstandigheden noopten hen ook grootendeels om
te blijven, want in die tijden was het een heele on-
derneming om met zijn gezin weer naar Nederland
terug te keeren. Ware hetzelfde in den tegenwoor-
digen tijd geschied dan waren ze vermoedelijk al
zeer spoedig weer op de boot gestapt.

Bad- en Zweminrichting DE REGENTES

Weimarstraat 63 - Tel. 32739 - Den Haag
in de onmiddellijke nabijheid van de tramlijnen 3, 5 en 12

MODERNE INRICHTING, VOLDOEND AAN DE HOOGSTE
EISCHEN VAN HYGIENE EN COMFORT

Zwembaden - Kuipbaden - Stortbaden
Stoom- en heete Luchtbaden
ZEEZOUT- DENNEN- KOOLZUUR- e.a. BADEN

5171 — Waterbehandeling —

H.H. SECRETARISSSEN der afdelingen worden
er nogmaals beleefdelijk
aan herinnerd dat in de verschillende rubrieken van het
KW. steeds namen voorkomen van personen die in aan-
merking komen om voor het lidmaatschap der Vereeni-
ging te worden aangezocht.

PASSAGE FOTOHANDEL

R. A. LAPPÖHN

DEN HAAG - PASSAGE 41-43
TELEFOON 16462 5149

TE SCHEVENINGEN - PALACESTRAAT 8

Groote Sorteering
TROPENCAMERA'S
tegen billijke prijzen
en gratis blijvend
— onderricht —

ONTWIKKELEN en AFDRUKKEN IN
24 UUR IN PRIMA UITVOERING

FOCKE & MELTZER
5 Hoogstraat
 DEN HAAG

**PORSELEIN, KRISTAL,
 AARDEWERK, HUISHOUD
 EN KUNST**

Verzending naar Indië, onder garantie van
 gave overkomst - Verpakking gratis

RECHTSKUNDIGE BUREAUX VAN DER GEER
 ADVIES- EN ADMINISTRATIE-BUREAU
 WITTE DE WITHSTRAAT 79 - DEN HAAG - TEL. 34325

INFORMATIES - BELASTINGZAKEN
 REQUESTEN - HUURCONTRACTEN
 RECHERCHEZAKEN - ECHTSCHEIDINGEN
 VERDEDIGING IN ALLE STRAFZAKEN
 Behandeling van alle RECHTZAKEN door geheel Nederland
 Relaties door geheel Europa en Ned. Indië
 Onze Bureaux tellen onder hare cliënten
 de grootste zaken van Den Haag
 ADVIES f 1.- Contrôle toegestaan ADVIES f 1.-

**BREEKT MET DE OUDE SLEUR
 VERWARMT MET**

VRAAGT VASTRECHT-TARIEF

INLICHTINGEN GEM. GASBEDRIJF
 KAZERNESTRAAT 44 DEN HAAG

UW INTERIEUR

UTRECHT.

**Beteekent: Toezicht Op Kinderen
 Uiteen Uit Nederlandsch Indië.**

TOKUNI zoekt voor kinderen uit Indië een geschikt gezin in Holland, is een financiële tusschenschakel tusschen de ouders in Indië en de pleegouders in Holland, controleert het gezin en het kind, zorgt voor het kind, ook in de vacaties, houdt geregeld briefwisseling met de ouders in Indië en staat de pleegouders bij in alle ernstige gevallen, het kind betreffende. Haar vertegenwoordigers in Indië worden telegrafisch op de hoogte gehouden van zeer ernstige gebeurtenissen, het kind betreffende.

Alle inlichtingen kunnen worden gegeven door de vertegenwoordigers Prof. Dr. J. H. Boeke, Adviseur van het Volkscredietwezen te Weltevreden, J. H. Nieuwenhuys, Resident van Soerakarta te Solo, Dr. J. G. J. A. Maas, Medan, J. H. Perret Gentil, Willemstad, Curaçao, en door den Directeur van TOKUNI, tevens Directeur van de Maatschappij „ZANDBERGEN“ te Amersfoort.

ZANDBERGEN.

Instelling tot opvoeding door middel van gezinsverpleging van kinderen zonder onderscheid van leeftijd, stand en gezindte, die het ouderlijk huis moeten missen.

Steunt deze nuttige instelling door Uw lidmaatschap (f 5.- p. j.) of als begunstiger (f 2.- p. j.)

DIRECTEUR Jhr. W. A. ORTT. AMERSFOORT.

HANDELS-DAGSCHOOL
 (aansluitend op 3e klas H.B.S., of gelijkwaardig onderwijs)
 Het onderwijs omvat uitsluitend de handelsvakken: Fransche, Duitsche en Engelsche
 Handelscorrespondentie, Boekhouden, Handelsrekenen, Stenografie en typen in de 4
 talen, Kantoor-opleiding en Kantoor-techniek.
 De bijvakken zijn dus niet in het onderwijs-programma opgenomen.
 Prospectus franco op aanvraag. Stadhoudersplein 3 INSTITUUT Spreekuren: 10-12 en 2-4 uur

„SCHOEVERS“

Al zijn de hygiënische toestanden thans veel gunstiger, zoodat hetgeen destijds kon plaats hebben nu niet meer te verwachten is, zoo moet men zich toch afvragen wat een aantal Nederlandsche gezinnen uit den arbeidenden stand bij emigratie naar Suriname daar thans zou moeten uitvoeren. Werk vinden in een ambacht mag misschien een enkelen gelukken, behoefte aan timmerlieden, metselaars, smeden, huisschilders, machinisten en motordrijvers enz. is er niet, omdat deze in voldoende mate onder de bevolking voorhanden zijn. De emigranten zullen zich dus voornamelijk op tuinbouw, landbouw, veehouderij of het houden van pluimvee moeten toelagen. De genoemde Hollandsche boeren hebben een bestaan gevonden hoofdzakelijk in den tuinbouw en het houden van melkvee en voorzagen de stad Paramaribo van groenten en melk, waarin hun tegenwoordig een geduchte concurrentie wordt aangedaan door de Britsch-Indiërs, zoodat bij een belangrijke vermeerdering van personen, die zich hierop zouden willen gaan toelagen, weldra geen afzetgebied meer voor hun voortbrengselen zou bestaan, terwijl zij ook in deze niet kunnen concurreren tegen de spaarzame en zooveel minder behoeften hebbende Britsch-Indiërs. Dus zullen de emigranten zich op den landbouw moeten toelagen en wel op den bouw van producten, welke een afzetgebied vinden op de wereldmarkt. Het werken als loonarbeiders op plantages is daarbij uitgesloten, omdat de Europeaan, al ware hij bereid om met inlandsche loonarbeiders op denzelfden voet veldarbeid te verrichten, voor het voor de inlandsche werkkrachten geldende loon, niet aan zijn levensbehoefte kan voldoen, terwijl de werkgevers natuurlijk geen aparte, hogere loonen voor Europeesche werkkrachten zullen geven, waar zij voldoende inlandsche werkkrachten kunnen verkrijgen. Doch bovendien is de westerling niet bereid om denzelfden veldarbeid te verrichten als de inlandsche bevolking. Hij steekt in het economischen sociale leven boven haar uit, neemt althans een plaats in afgescheiden van de groote massa der inlandsche menigte. Er zal dus niets anders overschieten dan de emigreerende Nederlandsche arbeidersbevolking, die dan uit den aard der zaak in hoofdzaak uit den boerenstand of uit grondarbeiders zal bestaan (de geachte schrijver spreekt ook van arbeiders uit de Drentsche venen) te vereenigen in nederzettingen, waar zij als 't ware een Nederlandsch dorp kunnen stichten. Alleen in een omgeving van landgenooten zal de Nederlandsche arbeider wellicht bereid zijn om intensieven landarbeid te verrichten. Die nederzettingen zullen dan door het gouvernement van te voren geheel klaar gemaakt moeten zijn voor in gebruikgeving, b.v. op gronden van verlaten plantages; de dammen, loosen vaartrenzen en de sluizen moeten in bruikbaren staat worden gebracht en bovendien zullen de uit te geven perceelen vrij gemaakt moeten worden van geboomte en houtopslag, materialen voor woningbouw moeten gemakkelijk te verkrijgen zijn, zoodat de emigrant slechts zijn huis behoeft te bouwen om aan den slag te kunnen gaan. Voorts zal de noodige voorlichting van landbouwkundigen beschikbaar moeten zijn, plantmateriaal moet verstrekt worden, enz. De gronden zouden op bepaalde voorwaarden in bruikleen gegeven moeten worden aan de emigranten met de mogelijkheid ze door geleidelijke afbetaling in eigendom te verkrijgen en ten slotte zou den emigranten, die over geenerlei middelen beschikken, nog een voorschot voor bedrijfsmiddelen en levensonderhoud moeten worden verstrekt. De grootte der uit te geven perceelen mag zeker wel 3 of 4 maal zoo groot zijn als die, welke in de Javaansche nederzettingen aan de Javanen zijn uitgegeven, daar een Europeesch gezin niet kan leven van de opbrengst, die voor een Javaansch gezin voldoende is. De grootte van de perceelen, waarop een Nederlandsch emigrant tot een zekeren welstand zal moeten kunnen komen, zal m.i. dan wel minstens 2 H.A. of ongeveer 5 akkers moeten zijn. Doch dan wordt het perceel wellicht weer te groot om door het hoofd van het gezin alleen persoonlijk in cultuur gebracht te worden en zal hij misschien weder een inlandschen loonarbeider in dienst moeten nemen.

Welke producten zal zoo'n emigrant nu moeten voortbrengen? In de eerste plaats zoodanige, waarvan hij 't eerste jaar reeds product kan verkoopen, dat zijn suikerriet (indien hij dat aan een nabijzijnde suikerfabriek kan verkoopen), katoen, rijst (dit laatste bij voorkeur wanneer over zoet bevoeiingswater beschikt kan worden b.v. uit een

zwamp) en wellicht eenige vezelgewassen. Veel kan hij koffieboomen en sinaasappelboomen planten, doch zal dan eenige jaren moeten wachten vorens daarvan de vruchten te kunnen plukken. Het doel zal dus moeten zijn kleine landbouwvelden, die als leider met enkele inheemsche krachten producten voortbrengen, die meerendele ook in den grooten landbouw worden voortgebracht en direct kunnen worden verkocht. Het vereenigen van emigranten in Nederlandsche nederzettingen zou beslist noodig zijn, opdat de menschen een eigen nationaal milieu bevinden. Plant men een emigrantenfamilie zoo maar op een stuk land, eenzaamheid, omringd door oerwoud, en niet onmiddellijke nabijheid van Europeanen, dan zullen den zij het er niet uit. Een Zeeuwsche boerin, een arbeidersvrouw uit de stad, plotseling in een tropisch klimaat in eenzaamheid in een vreemde omgeving en bestaan verplaatst, zou het daarbinnen alleen reeds besterven.

De voorbereiding voor een dergelijke emigratie op eenigszins groote schaal zou het gouvernement zeer veel geld kosten en, naar ik geloof, slechts geringe resultaten opleveren. Een gering aantal personen mag zich wellicht voor een dergelijke emigratie laten overhalen, het meerendeel zal er toe bedanken, want noch het klimaat, noch de levenswijze kunnen er voor den arbeider de vergelijking met Europa doorstaan. Het tropenland is white men's country en zal dit nooit worden, bovendien is ook in Nederland, zooals elders in Europa, een groot deel der bevolking onwillig door emigratie naar verre streken, een moeielijk bestaan in eigen land te verruilen voor betere komst-kansen. De gehechtheid aan den geboortegrond is als zoodanig een zeer gewoon verschijnsel.

Met de leuze van den geachten schrijver: „Cent en geen Javaan voor Suriname“ ben ik het in 't geheel niet eens. Integendeel moet de regering de emigratie van Javanen sterk bevorderen, wanneer straks Suriname weer tot ontwikkeling komen (en dat zal vroeg of laat gebeuren, de schijnselen wijzen daar reeds op) over voldoende landarbeiders kan worden beschikt voor den landbouw. Velen daarvan zullen na afloop van hun contract zich als kleine landbouwers in de kolonie blijvend vestigen en zoodoende ook tot opbloei bijdragen. Wanneer Suriname weer tot ontwikkeling komt zal er ook weer plaats komen voor Nederlanders om daar in een leidende betrekking op treden, en zullen zich daar ook weder planters vestigen, maar men moet geen Nederlandsche boeren of arbeiders in grooten getale naar Suriname zenden; dit zou m.i. op teleurstelling uitloopen. Nederland tegen zijn overbevolking maatregelen nemen, dan zijn daarvoor meer geëigend werkwijzen, zoodat de droogmaking der Zuiderzee en de ontginning van woeste gronden en verder kan er nog gedaan worden om de emigratie naar landen als Canada, Noord-Frankrijk en Zuid-Afrika te bevorderen, waar de verschillen t.o.v. klimaat en bevolking niet zoo groot zijn als in een tropisch land.

Een Zeeuwsche boerenzoon vertrok een paar maanden geleden naar Suriname in dienst van de Antillaansche katoenmaatschappij op Margarethenburg in Nickerie. Bij aankomst te Paramaribo liet hem de stad en omgeving zien. Hij vond alles prachtig. Doch toen hij op zijn bestemmingsplaats dienst was gesteld kwamen al spoedig de klachten ten. Het werken in de hitte, het voortdurend traampireeren, de muskieten en speciaal een zeer klein insect, waardoor men overdag gestoken wordt, dat een vurige prikkeling der huid doet ontstaan en voortdurend jeuk veroorzaakt, waren de oorzaken om zich ziek te gaan gevoelen en het jaar was hij in Zeeland terug. En deze boerenman was nog wel opzichter van Javaansche krachten. Ja, inderdaad, boerenzoon en landarbeiders, die in Suriname een beter bestaan willen zoeken, moeten beschikken over veel wilskracht en doorzettingsvermogen en deze eigenschappen breken bij de meeste arbeiders.

Middelburg, 22 Juni 1927.

DANSINSTITUUT „HENRI”

EX-DANSEUR HOTEL DES INDES
 ARCHIMEDESSTRAAT 64 DEN HAAG TEL. 37007
 EERSTE KLAS INRICHTING VOOR
 modern Dansonderwijs en Maintienlessen volgens Fransche methode
 Specialist in CHARLESTON, BLACK BOTTOM, TANGO, enz., enz.
 PRIVE EN CLUBLESSEN

N.-I. leger te gast bij Oost en West.

De diamant moet geslepen worden.
 Het Dagelijksch bestuur van O. en W. wachtte den 7en Juli omtrent 12 uur het Indische detachement, dat h. t. l. een paar maanden toeft na de laatste eer aan den grooten generaal en den grooten landvoogd J. B. van Heutsz bewezen te hebben, het Dagelijksch bestuur wachtte het veertigtal eerrijke strijders op bij den Deyl, van waar in twee avonds naar Leiden gereden zou worden.

Kort werd het plan van den dag hun daar uiteen gezet: door Leiden, dan een rondvaart over het IJmeer, met een bezoek aan Warmond, na terugkeer in Den Haag een rijsttafel in het restaurant van Houtrust.

Leiden, dat is immers de stad waar de goeroe woont, die in zijn eenvoudige woning te lande de Atjehers ontving, welke hem de bouwstof leverde voor zijn groot boek over Atjeh. Herinnering, nu geopperd, deed de Amovams stoppen voor 's Professors huis. Dr. Snouck begronje verscheen op den drempel, een hip, hip, era van luitenant Jordans, waarmede de bruine strijders instemden, en voort ging 't weer, naar de rijsttafel van de Pauline, waar reeds tal van dames van O. en W., dames en heeren, uit Den Haag kwamen, de helden, nu de helden van den dag, wachtten.

Wat wachtte hen? Zij wisten het niet best. Waar reeds zooveel toebedacht en geschonken was, kon hun dan het vooruitzicht van een boottocht, van water en weiland sadja beloven? Wat wisten zij, die kwamen uit het land van de eeuwige sneeuw en wouden, uit het rijk van de zon, die doorkruist hadden de zee in zijn wijdeste oeffening, wat moesten zij zich bijzonders voorstellen van dit boottochtje? Moe van het vele, vele dat zij genieten en te verwerken hadden gekregen, zij aankwamen samen op het achterdek met een neiging tot dommelen, meer in beslag genomen door hetgeen binnenin woelde, dan door hetgeen buitenuit.

Mir wird von alle dem so dumm,
 Als ging mir ein Mühlrad in Kopf herum.
 Een praatje van de Indischgasten met de Indische heeren. Een zoeken van aanrakingspunten in eigen land, of in dat van echtgenoot, vader of zoon, in Ambon, in Menado, in Java, in Atjeh. Blijde levendigheid bij het elkander zoo vinden en bijbrengen van bewijzen van het voortleven van de vonkjes, aardige vonkjes, maar zooals die ook flikkerend waren opgespat waar heden en heden waren aangeslagen.

En in het volle water van de plassen in eens een van beweging, levendigheid en kleur, een wakker roepen van allen. En dan, terwijl er drukte op het water, drukte bedoeld voor hen, gericht op hen, dan zien zij tevens hoe mooi hier is, in 't land, lager vaak dan de wateromgeving, hoe hier is de golving van het kleine meer, het van weide en riet, beschenen door een geheel zonnlicht, spelend door wolkenluchten, elders zoo gezien. Dan zijn ze verrukt, en dan grijpen zij waarom zij ook dit moesten hebben, wilden zij kunnen verklaren Holland op zijn best gezien te hebben.

De diamant moet geslepen worden.
 Het weer, de zon werkten mee.

Maar ook het aandeel van het Landstormkorps en de watertooneel gegeven werd. Het was een opwindende reis door dit korps aan het Indisch detachement bewezen. Onder leiding van den reserve-luitenant J. F. la Rivière, voerde een ere-eskorte van 12 motorbooten verschillende manoeuvres uit. bleef in actie totdat de Pauline op de terugreis in den laten namiddag de grens van het IJmeer weer overschreed. Het bericht van de reis van het detachement en van die manoeuvres bovendien de bezitters van eigen motorbooten, en roeiboortjes naar de plassen geroepen. En ertoe gelegenheid had, wedijverde in vlaggen wimpelen met de bootjes der eskorte. Eenige dames roeiden haar kleine gieken meester-tusschen de drukte door. „Jammer, zij zoo merkten een der bruine broeders op.
 Het diamant werd fijner nog geslepen.

De Kagermeer ressorteert onder de gemeente Warmond. Het bestuur der gemeente had Oost en West als het reilt en zeilt, met zijn militaire gasten tot een bezoek uitgenoodigd. De Wethouders,

omstuwd door de gemeenteraadsleden en vele belangstellenden, stonden het gezelschap bij de aanlegplaats op te wachten. Het muziekkorps St. Mathias was er met zijn vandel. Nadat de voorzitter van O. en W., de heer R. Zuyderhoff, de leider van het detachement, luit. O.-I. L. A. W. M. Jordans, en verdere aanwezigen met een enkel woord begroet waren, ging 't in optocht naar het gemeentehuis, waar het hoofdbestuur door den burgemeester A. J. Schölvink ontvangen werd.

De heer Schölvink sprak daarna het voor het gemeentehuis opgestelde detachement in een keurige rede toe, die beantwoord werd door luitenant Jordans. Daarna ging men naar 't feestelijk getooide terrein, waar onder de vlaggen die der V.O.C. de aandacht trok. Daar werden de gasten op gulle wijze onthaald; steeds onder de opwekkende toonen van de St. Mathias-harmonie. Een schipbreuk mocht niet ontbreken. Een kano kantelde, de roeier kopje-onder. De redding was nabij en gemakkelijk. Bij het vertrek deed hij, die niet alleen burgervader is over het land, doch ook over het watergebied van Warmond, de bezoekers in een motorbootje uitgeleide tot aan de grens van zijn meer. Toen ging nog eens een laatste hoezee! aan 't adres van Warmond.

Het moet de boodschappers uit den verren Oost opgevallen zijn hoe talrijker dan zij wel vooruit vermoed zullen hebben bruine zusters in verschillende plaatsen van Nederland ingeburgerd zijn. Hier in Warmond was onder hen, die hen welkom heetten, ook weer een Menadoneesche, die met haar man naar 't koude land gekomen, er met hem en hun kroost leeft, gelukkig, zooals zij verzekerde, maar toch met nooit geheel verdwijnend heimwee naar haar zonneland. Zoo is 't allen en overal, waar iemand in den vreemde tevredenheid vindt, maar toch.

Den kapitein van de Pauline en zijn mannen hulde!

In Den Haag terug, liet O. en W. zijn gasten nog niet los. Rijsttafel en rijsttafel zijn twee. Maar de onderstelling lijkt niet te bond, dat de fijnproevers, die in de feestelijk getooide zaal van Houtrust aangezeten hebben, verklaren zullen: de rijsttafel, zooals die hier, door de zorgen van Mevrouw F. de Munnik, opgedischt is, die is eenig!

Hier opende de voorzitter, de heer Zuyderhoff, het feestmaal met een heilwensch aan Hare Majesteit en het Koninklijke Huis en spraken de heeren G. Nypels, oud-kolonel, en L. C. Westenenk, raadsman v. Studeerenden b. h. Min. van Koloniën, oudlid van den Raad van Indië, de vertegenwoordigers van het Ind. leger hartelijk in het Maleisch toe, terwijl de Voorzitter eene rede hield, ongeveer in de volgende bewoordingen:

De vereeniging Oost en West, die zich ten doel stelt den band tusschen Nederland en Indië te onderhouden, te versterken, te verinnigen, die vereeniging heeft de gelegenheid, dat zich hier te lande bevindt het detachement Indische militairen, dat herwaarts gekomen is om de laatste eer te bewijzen aan zijn grooten Generaal v. Heutsz, aangegrepen om met die militairen een boottocht en een Indische maaltijd te houden. Zoo zitten wij, de vereeniging O. en W. als gastvrouw, en de Indische militairen als gasten, gezamenlijk aan dezen disch.

Het is mij een voorrecht als voorzitter van de vereeniging O. en W. namens haar aan U onze gasten, als vertegenwoordigers van het inheemsche element van het roemrijke Ind. Leger, een element dat zich gedurende talloze jaren door trouw, moed en beleid voor Nederland en Indië onderscheiden heeft, hulde en dank te betuigen.

De tijd is voorbij dat Indië als 't ware een winnigewest van Nederland vormde. Indië is thans even goed als Nederland een deel van het Koninkrijk. Een deel dat volop gelegenheid gegeven wordt zich te ontwikkelen.

De band welke tusschen Nederland en Indië reeds meer dan 300 jaar bestaat, heeft daardoor een andere gedaante aangenomen. Van een band van ijzer, als 't ware, die hoe sterk ook, met moderne hulpmiddelen gemakkelijk te breken is, ontwikkelt hij zich meer en meer tot een band van liefde en vriendschap die eeuwig kan blijven bestaan. In het belang niet alleen van Nederland, doch zeker ook van Indië is het, dat hij vast, dat hij eeuwig blijve. Want:

Indië en Nederland gescheiden
 Leidt tot scha van beiden.

„Djikalau tertjerai Nederland dan Hindia
 Itoelah karoegiannja doea doea.”

6460

M. A. J. LINNEWEEVER

LUXE EN ORTHOPAEDISCH MAATSCHOEISEL

LEVERANCIER VAN H. M. DE KONINGIN
 EN Z. K. H. DEN PRINS DER NEDERLANDEN

WESTEINDE 32A :: DEN HAAG
 OPPERICHT 15 JAN. 1827 TELEFOON 15551

Uw smaak en opvatting komen in ons Maatschoeisel volkomen tot hun recht. Kleeding en Schoeisel zijn niet te scheiden.

Door ons Orthopaedisch schoeisel wordt Uw loopwijze verbeterd en de abnormaliteit verborgen.

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aangetast door azijn, mosterd, fruit enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwassen. Voordeelige prijzen.
 Het Ideaal voor de Tropen 5043

FONDERIE'S STAALWARENHANDEL
 Gevest. Ao. 1839 - Achterom 17, Den Haag - Tel. 13602
 Alle Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-53 Telefoon 1865

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
 Zaterdags na 12 uur gesloten

Directeur A. VAN BOXTEL

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te:

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30h

DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschk. 34

ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24b

Telefoon van 9-12 10733

ARNHEM, G. J. Hoetink, Ammastraat 58

H.H. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachttopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker centrale verwarming, Knecht van de apotheek en ander Personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks. enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

P. DE KAT ANGELINO

MOEDRA'S OP BALI

MET 60 TEEKENINGEN VAN TYRA DE KLEEN

PRIJS gecart. f 9.— geb. in geh. linnen f 11.50

„Hoe voortreffelijk zijn de priesters zelve geteekend. Met goed overleg is, zoowel in de serie Boeddha-priesters als in die van de Sjiwa-priesters, iedere persoon tweemaal geteekend, van voren en van terzijde, daardoor wordt de houding van het lichaam en in 't bijzonder van de handen zeer duidelijk.”
 S (N. Rott. Crt.)

Uitgave v. d. N. V. „ADI-POESTAKA”, Den Haag

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia. 5215

REPAREEREN	OVERTREKKEN
PARAPLUIE-MAGAZIJN	
A. QUERELLE	
SCHOOLSTRAAT 10	
's-GRAVENHAGE	TELEF. No. 10151
Leden van „Oost en West” 5 pCt. korting	

VERZEKERT UW RIJWIEL

bij de

's-Gravenhaagsche Rijwielverz.-Mij.

Conradkade 56 — Den Haag

Premie 3 pCt. der waarde
(Minimum f 3.—)

Aanbevolen voor Leden van „Oost en West” en Repatrieerenden - Tel. 34485

P. VAN 'T RIET EN ZOON

OBRECHTSTRAAT 177 :: DEN HAAG
TELEFOON 33990* Twee Lijnen

De Vleeschhouwer van
het allerbeste

SPECIAAL FIJN KALFSVLEESCH

OPGERICHT Ao. 1896

Ter overweging

De Bond van Vruchtenhandelaren te Londen, heeft dezer dagen eenige merkwaardige cijfers openbaar gemaakt. Verleden jaar besloot hij tot een groote advertentie-reclame onder het motto „eat more fruit”. Het gevolg is geweest, dat voor twaalf miljoen Gulden méér werd omgezet dan het jaar te voren. Over de twee jaren, waarin de reclameveldtocht voor het eten van fruit werd ondernomen, hebben de advertentiekosten nog geen f 1.200.000 bedragen, terwijl het bedrag van den omzet in dezelfde periode is toegenomen met

24.000.000 Gulden

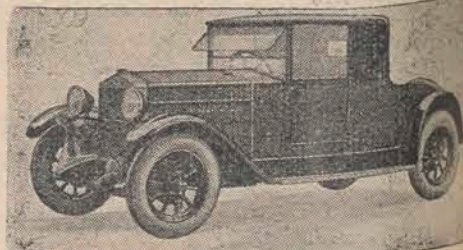
AGENTSCHAP FIAT:

GARAGE KINSBERGEN

BONDS BOXENGARAGE A.N.W.B.

NIEUWSTRAAT 59

— APELDOORN

't Is wel niet noodig te verzekeren, dat deze woorden van den heer Zuyderhoff daverende instemming vonden.

Door luitenant Jordans, een Ambonneesch en een Javaansch sergeant werden de gevoelens van waardering en erkentelijkheid op treffende wijze vertolkt. Dien dank gold O. en W. en elk dergenen, die aan het welslagen hadden meegewerkt; wij mogen hierbij in 't bijzonder denken aan den algemeen secretaris van het hoofdbestuur, den heer F. H. A. van der Brugh, die de voorbereiding en de leiding van het geheel heeft gehad.

O. en W. is allen zeer verplicht, die het hunne hebben bijgedragen om den diamant tot zoo mooie schittering te slijpen.

Wij lazen boven een verslag van dezen dag in „Het Vaderland”:

Oost en West

Op zijn best;

en kunnen geen beter slot vinden voor onze weergave van de wijze waarop O. en W. haar aandeel heeft gegeven in de veraangenaming van het verblijf dier eenvoudige, kranige Indonesiërs in Nederland, die, als gezanten uit de Oost naar Nederland gekomen, nu als onze gezanten naar de Oost terugkeeren.

Op ontdekkingstocht

door

J. A. LOEBÈR Jr.

Men denkt hier natuurlijk dadelijk aan het in de mode zijnde Nieuw-Guinea, aan tochten met of zonder vliegtuig, met een eskorte van Indische soldaten en de hulp van handige Dajak's, met of zonder geharrewar van blanke leiders.

Doch wat ik beschrijven wil is een veel eenvoudiger geval, ook veel en veel goedkooper en uit eigen beurs betaald. En toch had het bijzonder succes; mij, outsider, die ondanks zijn jarenlange studie nooit tot het beloofde land toegelaten is, mij viel het geluk te beurt op dezen tocht een..... blaasroerschutter in actie te zien. Let wel, niet op het filmdoek of in een variété, maar in heusche, levende werkelijkheid met het vermaarde blaasroer in Borneo en Z.-Amerika berucht.

U kent natuurlijk den soempitan in ons Indië. Ook, al is men jaren in Indië geweest, kent men dit wapen van 't hooren zeggen en wie niet zoo georiënteerd is, vindt in den Leidschen museum-catalogus een uitvoerige literatuuropgave en 27 bldz. tekst over museumvoorwerpen, bewijs, hoezeer het blaasroer de belangstelling der wetenschappelijke wereld gevonden heeft.

Toch mag ik wel even kort het voornaamste re-levieren. De Dajaksche soempitan is een massief houten staaf, waarin een loop wordt geboord. Buiten Borneo bestaat het dikwijls uit twee bamboestaven, handig saamgevoegd. Het komt en kwam veelvuldig in den Archipel voor, al gaat het met de bosschen verdwijnen. Pronkstukken zijn er ook te vinden, in Z.O.-Borneo exemplaren met zilveren beslag, in Boni met twee en drie looppen met goud geplatteerd.

Zoo vindt men bij de Chitimacha's vijf tot elf blaasroeren tot een bundel bevestigd, de voorlooper van onze mitrailleur. Montezoma schonk 12 gouden ex. met dito kogeltjes aan Keizer Karel V. In N.- en Z.-Amerika komt het pijltje voor, gedoopt in doodend gift, in Midden-Amerika schiet men met leemen kogeltjes. Ook gevoerde blaasroeren, bestaande uit een gladde buis met houten bedekking komen in Amerika voor. Eveneens wapens uit twee stukken vervaardigd. En uit N.-Granada wordt vermeld, dat men er de vuursteengeweren laat verroesten, doch het blaasroer zorgvuldig verzorgt.

Het blijkt dus wel, dat dit exotische wapen een antiquiteit van den eersten rang is.

In oorlogstijd las ik uit verveling den catalogus van het Museum voor Folklore te Antwerpen van het begin tot het einde door en vond er..... twee blaasroeren vermeld. Blaasroeren! stellig proppen-schieters of zoo iets! En toen ik in 1921 te Antwerpen was, ging ik allereerst naar dit Museum en vond er twee heusche blaasroeren met mondstuk, leemen kogeltjes en een knijper om deze projektielen te maken. Als ik ergens in Europa de smakelijke zede van het Indiaansche skalpeeren gevonden had, was ik niet minder verbaasd geweest. Doch dit moest een „Verschleppung” zijn, wellicht door ma-

trozen uit M.-Amerika toevallig meegenomen. durfde werkelijk deze vondst niet serieus nemen.

Maar in hetzelfde jaar maakte ik een studie in den Paltz om den wijnbouw te beschrijven. In slot vond een bezichtiging van het Wijn-museum Spiers plaats en een afscheidsdrank in het famoos „Winzerstübchen”. Daar hoorde ik van den directeur, dat in hetzelfde gebouw ook een historisch museum te vinden was. Ik excuseerde mij, liet fonkelende wijnen in den steek en vond zijden chiné's uit de 18e eeuw en in de hooftboom met „vinkies”. Ik moest onwillekeurig lachen, maar nabij gekomen zie ik blaasroeren leemen kogeltjes voor de vinkenjacht in Berlijn zabern! Dus is mijn Antwerpsche vondst onbetekenend, alleen staand feit, neen, zij versterkt door een tweede in het Beiersche Zabern! *Het blaasroer in Europa!*

Met behulp van Deutsche jachttijdschriften ik spoedig, dat het aloude wapen, nu als vogelroer met leemen kogeltjes gebruikt, nog voorkomt in Helgoland, Dessau, Bleckhammer (Boven-Silezië) en Finsterwalde.

Daarna kwam patria aan de beurt en met behulp der N. Rott. Ct. kreeg ik tal van merkwaardige berichten uit Brabant en Zeeland over vogelroeren met leemen kogeltjes. Ook over een gevoerd blaasroer als in Amerika; en uit Roermond een interessant bericht, dat een gevoerd blaasroer omstreeks 1888 deel uitmaakte van een gewerenkast. Dit Duitsch fabrikaat uit Gross-Steinheim in Hessen.

En zelfs het pijltje ontbrak niet; in Brabant Ostende werd dit bij een herbergspel gebruikt. Het kwam zelfs nog tijdens den oorlog voor. Het faamde blaasroer als herbergspel: o tempora, mores!

Bij deze vindplaatsen komt nog Romaans Zwitserland. In den „König der Bernina” van J. Heer vertelt de dertienjarige dochter dat ze een blaasroer krijgt, als ze met het vogelroer goed mikken kan.

Het blaasroer komt dus zelfs veelvuldig voor, zeer waarschijnlijk ingevoerd door de Romeinen die het als jacht- en oorlogswapen gebruikten.

Kan men nu iets zonderlingers bedenken? Exotische wapen wordt met overgrote belangstelling bestudeerd als iets heel, heel belangwekkend en..... het komt ook bij ons voor, zij het ook veel onschadelijker vorm.

Nu, verleden jaar was ik in Gent, waar ik nog toe vruchteloos nagespeurd had. M'n zwager vertelde van een nieuw, historisch museum, dat een mooie, oude nonnen-abdij ingericht wordt. In natuurlijk dadelijk erheen en hoeveel moeis ik ook zag, teleurgesteld was ik toch. Geen enkel blaasroer, niet hier en evenmin in de andere Gentsche collecties.

Ik sprak er den suppoost op aan en deze verstoemde me niet dadelijk. Blaasroer? Blaaspijp, verbeterd mijn zwager. De suppoost keek me aan, alsof van Lotje getikt was. Nee, dat waren geen dingen voor een historisch museum! De goeie man haast beleedigd. We vorschten verder en hoorde tot ons beider verbazing, dat de blaaspijp in de arbeiderskwartieren van Gent is te vinden en dat zelfs talrijke blaaspijp-sociëteiten zijn. Een noemde hij. 's Avonds regende het geweldig, maar toch gingen wij op zoek naar de bewuste Kastanjestraat om..... het blaasroer in levende lijve te zien. Een lange straat met kleine huisjes, slecht verlichte troosteloos donker in den regen. Geen verlichte wijksters en niemand op straat. Daar stonden haast keken elkaar aan! Tot er een werkman aankwam, voorbijkwam, dien mijn zwager aanklampte, wist raad en oriënteerde ons in onverschillig Gentsch: „Meniere, in de laatste staminee es de boas nen bloazer, 't zal doar wel zijn, zulle.”

Wij weer op weg, mijn zwager hartelijk lachend. Een blazer beteekent in het Vlaamsch ook 'n snijder!

Het donker kroegje vonden we; bij ons binnetreden werd het gaspitje aangestoken en den zwager zag ik in den hoek drie blaasroeren aan den muur precies als billardkeuen in een rek. Arm blaasroer! Ik hoop maar niet, dat een Dajak dit geschied ooit zal lezen! 't Doet me denken aan de aschblazen, die men in oorlogstijd uit granaathulzen maakte.

Intusschen was de waard een heel geschikte blaasroer, die 't blijkbaar niet snappen kon, wat die „menieren” in 'n blaaspijp deed belangstellen. Z'n voorwerpen in mijn oeroud wapen, in het maandschr. „Ned. Ind. O. en N.”, jaarg. 1923.

DE VRIJE SCHOOL

'S-GRAVENHAGE

Gestigd VAN SPEYKSTRAAT 46

LAGER ONDERWIJS EN OPLEIDING TOT HOGER ONDERWIJS

volgens nieuwe paedagogische inzichten.

5244

Prekeur dagelijks van 11.30 tot 12.30 uur of na voorafgaand overleg

erbij, z'n broer en twee dochters om het on-
gelukke geval bij te wonen.

het onvermijdelijke potteken hier ving de
belting aan. Allereerst de „fles“ (flèche), be-
maakt uit een stalen naald van 3½ c.M. Het ach-
terste is gegloeid en met kerven voorzien en
aan is een pyramidaal pluimpje van haren be-
vestigd. De omwindende draden zijn met was be-
dekt en het geheel wordt zorgvuldig in een huise-
lijk papier bewaard. Handig gemaakt in spe-
ciale werkplaatsen.

blaaasroer zelf een vrij plomp houtwerk, zes-
tig bewerkt en 2 M. lang. Gentsch fabrikaat,
bij de houten loop uit twee overlansche helf-
ten, waarin geulen zijn aangebracht. Na het
overvoegen door lijmen wordt het breede, aan
zijden uitwendig mondstuk erop gezet. Een
mondstuk, dat, zooals in Ostende, ieder blazer
angt, bestaat hier niet. Een vizier ontbreekt,
is aan het einde een koperen spijker inge-
nommen den bovenkant te markeeren.

schijf, wit geveerd, met zes zwarte ringen en
hout gemaakt, hangt in een hoek. Wie bui-
ten bal (het middenpunt) raakt is „olie“, in
andere geval „bros“ (brosse).

kwam het merkwaardige moment: het

waard nam een blaaspijp uit het rek, plaatste
schuine richting voor zich op den vloer met
mondstuk op borsthoogte. Een pijltje werd in
geleed en toen omvatte hij het zwaar stuk
met beide handen vlak achter het mondstuk
het op met een gemakkelijke of het een
was. Gemikt, en ineens „spat“ — men denkt
oud-Holl. uitdrukking spatten voor blaas-
— een pijltje in den bal, precies in het hart.
de gewaarwording. Al staat men vlak
den mond van het blaasroer, men hoort en
s. Ineens als door tooverhand is het pijltje
schijf gehoord.

zocht den waard het schot een paar maal
halen, om te zien of hij steeds deze stereo-
beweging maakte: het schuin neerzetten, het
aan het andere uiteinde, wat me erg on-
toeleek. Doch steeds was het 't zelfde.
behulp van m'n Vlaamschen zwager, die als
trad, kwam nu het gesprek op de blaaspij-
pen.

bestaan uit een klein aantal leden, die we-
centimes betalen. In October vindt het
schieten plaats, onder toezicht van den vo-
nctionaris. Elk moet viermaal schieten en
ste punten beslissen. Daarbij zijn strenge
ritten. Bij het schieten mag niet geklapt
Heeft de schutter zich in postuur gesteld,
de koning „gair“ (prends garde) en nie-
mag den schutter aanzien. Een ieder moet
schijf kijken, anders volgt 5 cent. boete.
uwe koning krijgt 50 francs uit den pot
ruiker, maar moet trakteren. Het groote
van den voorganger wordt uit de zwarte
erwijderd tot de opvolger bij den fotograaf
is. De plechtigheid wordt besloten met een
lijk soupeetje, dat bijna steeds uit „petat-
de pel“ (in de schil gekookt) bestaat en
voldflakke (hoofdkaas) gekruid wordt.

Zondagsche bijeenkomsten gaat het een-
er toe. Er worden twee pelotons gevormd,
de vertering spelen.

vertier komt er in de blaaspijwereld, als
maatschappij de andere tot een match uit-
heeft. Er wordt dan op 100 M. (?) op den
geschoten met kogeltjes en met blaaspijpen,
korter zijn. En de Kastanjestraters blijken
gehad te hebben. Moeder de vrouw haalt uit
retaire verschillende medailles trotsch te
zijn. Een ervan met Koning Leopold II aan
zijde, vertoont op de andere twee gekruiste
pen, een pijltje en een schijf met het op-
blaas uit, iets, wat men ook bij het bier-
zegt. Dan is er een van de „Flespijpmat-
Zonder Zorg, Gent 1923“.

zelschappen zijn er in het Vlaamsche land
werpen tot Kortrijk, ook in Fransch Vlaan-
stellig zullen er hieronder zijn, die nog
de gewoonten bewaard hebben en gildestuk-
ken, wat hier het geval is.

geval was ik heel tevreden over dien
angstocht en om te doen blijken dat ik vol-
was, vertelde ik, telkens vertaald, van onzen
in de rimboe, van de Padangsche Boven-
waar evenals in de Middeneeuwen Grieksch
blaaasroeren geblazen werd, van de gouden

stukken van Montezoema, van mitrailleuses en ik
denk stellig, dat m'n vertellingen heel wat club-
genooten in verbazing zullen hebben gebracht.

Bij mijn thuiskomst was mijn eerste werk mijn
vroeger opstel te zoeken. In Afb. 2 naar „Charles
Hose“ kijkt de Dajak of de geboorde loop zuiver is
en steunt het blaasroer in het midden met de
rechterhand. Doch op Afb. 9 houdt hij, precies als
onze Vlaming, het blaasroer aan het begin met bei-
de handen vast.

Kurieus toch!

Elberfeld, 1927.

„Les Indes Néerlandaises“.

Uit eene, elders in dit blad opgenomen, annonce,
blijkt dat het standaardwerk van den bekenden
oud-Gouverneur-Generaal der Fransche koloniën,
Mr. G. Angoulvant, weder verkrijgbaar is, dank zij
het ingrijpen van het in Amsterdam gevestigde
„Comité Plaatwerk Indië“, dat de uitgave op zich
genomen heeft.

Door omstandigheden van bijzonderen aard is
de exploitatie van dit uitnemende werk, waarover
destijds Prof. van Vuuren in ons Weekblad een
uitvoerige, zeer waardeerende recensie schreef,
tijdelijk stopgezet; nu echter het genoemde voort-
varende Comité zich er over ontfermd heeft, mag
men verwachten dat „Les Indes Néerlandaises“ in
breede kringen bekend zal worden. Met voldoening
kan er ook op gewezen worden dat er pogingen in
het werk worden gesteld het boek op groote schaal
tegen geringen prijs verkrijgbaar te stellen voor in-
stellingen van hooger en middelbaar onderwijs in
Frankrijk, met het doel in dat land meer juiste en
degelijke kennis van Ned.-Indië te verspreiden. An-
goulvant's objectief geschreven werk kan daarvoor
uitstekend dienen.

Zoowel aan het adres van het Comité te Amster-
dam (Valeriusplein 15) als aan het secretariaat
(Leiden, Rijnsburgerweg 48) zijn aanvragen te rich-
ten tot de ontvangst van één of meer ex. van „Les
Indes Néerlandaises“, terwijl het werk mede ver-
krijgbaar is bij de firma W. P. van Stockum en Zn.,
Buitenhof 36, 's-Gravenhage.

Van Week tot Week.

Dinsdag 5 tot Maandag 11 Juli.

Ambtenaren en de politiek. Volgens een Aneta-
telegr. van 5 dezer zal de Ind. vertegenwoor-
diging van de Ver. v. Ambt. B.B. een even-
tueel voorstel om den heer Middendorp, ass.-
resident en lid v. d. Volksraad van de fractie
der Ind. S.D.P. te royeeren als lid van ge-
noemde Ver. (naar aanleiding van zijn uitla-
tingen in den Volksraad tegen de overheid
waarvan hij zelf deel uitmaakt) niet in behan-
deling nemen, omdat de Ver. het standpunt
inneemt, dat ieder lid vrijelijk in het openbaar
uiting mag geven aan zijn politieke overtui-
ging.

J. A. van Seventer †. Op den leeftijd van 47 jaar
is te 's-Gravenhage overleden de heer J. A. van
Seventer, oud-kapitein der Inf. van het O.-I.
leger.

**Het communistische Kamerlid L. de Visser niet
toegelaten in Indië.** De heer L. de Visser had
zich tot den minister van koloniën gewend in
verband met zijn plan om een reis naar Indië
te ondernemen, teneinde zich van de toestan-
den aldaar door eigen aanschouwing op de
hoogte te stellen. De minister heeft thans, blij-
kens een mededeeling in de „Tribune“, aan den
heer de Visser geschreven dat hij, in antwoord
op zijn telegram terzake van den gouverneur-
generaal bericht heeft ontvangen, dat deze,
met het oog op de openbare rust en orde, geen
vrijheid meende te mogen vinden tot 's heeren
de Visser's toelating.

**Gelegenheid voor zes jongelieden om Indië te lee-
ren kennen.** Het bestuur van de vereeniging
„Jan Pietersz-Coen“ te Amsterdam verzoekt
onder de aandacht van belangstellenden te
brengen, dat de vereeniging, evenals de vorige
jaren, ook in 1927 een zestal jongelui in de
gelegenheid zal stellen onder geleide een reis
naar en door Nederlandsch-Indië te maken.

Bedoelde jongelui moeten het eindexamen

WILLEGEN - Naaimachines

zijn de beste, 5 jaar garantie, f 65.—.

Aanbevelend, G. VAN WILLEGEN & Zn.,
Havenkade 4—6, Scheveningen, Telef. 50844.
Gesloten Huis.

DE N.V. BEGRAFENIS-ONDERNEMING

„SIMPLICITAS“

VAN W. J. INNEMÉE & ZONEN TE 'S-GRAVENHAGE
IS ONMIDDELIJK IN HET BINNEN-EN
BUITENLAND TE ONTBIEDEN VOOR REGELING
VAN EEN TRANSPORT, BEGRAFENIS OF CREMATIE

KANTOREN: DENNEWEG 71-73

GARAGES, KISTENMAKERIJ EN DRUKKERIJ: HOOIKADE 43-57

TELEFOON: 11314 EN 12890

5387

HERMAN MIDDENDORP

HET ZWARTE VENSTER

MET BANDVERSIERING VAN JOH. L. TER VEER.

Ingenaaid f 3.25, gebonden f 4.50.

„... Middendorp heeft den waren toon getroffen.
Nergens hindert ons een valsch geluid. Hij is noch
sentimenteel, noch stoort ons een te realistische uit-
weiding of noodeloze mooi-schrijverij.“

Frits Lapidoth in *De Nieuwe Courant*.

„... Hoe dan ook, dit boek van Herman Middendorp
is moeilijk te vergelijken met de hedendaagsche literaire
verschijningen. Het is geen psychologische roman, ge-
lukkig niet, en het is, wat zuiverheid van geest
betreft, bijna niet aan te nemen als een schepping van
dezen tijd“.

Johan Koning in *De Indische Courant*.

Uitgave v. d. N.V. „ADI POESTAKA“, Den Haag

SCHOOLRUBRIEK

CHRISTELIJK LYCEUM

TE HAARLEM

Gevestigd: EMMAKADE 43

Afdelingen GYMNASIUM,

H.B.S. met 5-jarigen cursus en

Economisch Litteraire H.B.S.

MODERN INGERICHTE SCHOOL

PROGRAMMA op aanvraag bij den Rector

Ir. W. VAN DORP

5400

CHRISTELIJK LYCEUM

MET INTERNAAT te Zeist.

(Gymnasium en Hoogere Burgerschool ook met
economisch literaire afdeling)

School- en kostgeld (internaat) samen f 1000.—
à f 2000.—, progressief of naar gelang van het
inkomen.

Aanmelding voor het Lyceum bij den Rector
DR. H. A. WESTSTRATE, Prins Hendriklaan 16,
Zeist; en voor het Internaat bij de Directie.
Uitvoerig prospectus op aanvraag verkrijgbaar.

5351

HOTEL-RUBRIEK

's-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 54148. Centr. verw. Warm- & koud water op de logeerk.

Pension PETRONELLA, G. Reijnstr. 36-38. 16 k. Logies m. ontb. f 2.50 p. p. p. d. Ook afz. Etage, t. huur. 531 H. A. LEBBING, Cuisinier

Hotel Rest. „DUINOORD“ Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. 5020 OOSTERWIJK & Y. D. LUUR

Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen. 5085

Pension VAN SLOOTEN Theresiastr. 103. Keurig gemeubil. Appartem. te huur m. pens. Goede ref.

HILVERSUM

Pension „PATRIA“ Lindenuweel 2 Telefoon 2198

ZOMER- EN WINTERVERBLIJF

Aanbevelend, N. J. VAN RANGELROOY

ROTTERDAM

VIERHOUTEN (G.)

DEN LINDENHOF te Vierhouten bij Nunspeet

Gezellig Vacantiehuys, gelegen te midden van Bosch en Heide Prijs f 2.50 per dag

Voor het bereiden van een goede rijsttafel zijn de **Recepten van een Indisch Kokki**

onmisbaar „De Ind. Rijsttafel“ door FR. BLOM, Schrijver van „Moderne Kookkunst“, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.

PRIJS f 1.00

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703

HET ADRES VOOR DINERS AAN HUIS BEZORGD

WIJ VERVAARDIGEN

ALLE soorten drukwerk met één uitzondering: het slechte.

Een proef zal U overtuigen

zooals zooveel vóór U overtuigd werden en onze klanten bleven.

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN DEN HAAG :: NOBELSTRAAT 20 :: TEL. 11987

HOTEL DES INDES

WELTEVREDEN (BATAVIA) 5350

Oudste en modernste Hotel ter plaatse

ZEER BILLIJKE TARIEVEN

van gymnasium, H.B.S. of Handelsschool reeds eenige jaren achter den rug hebben. Degenen, die meenen in aanmerking te kunnen komen, moeten zich schriftelijk aanmelden, met opgave van gegevens omtrent leeftijd, studie, voorgenomen plannen, event. referenties, enz. vóór 25 dezer bij het secretariaat, Vijgendam 26, Amsterdam.

Bedoelde groep zal waarschijnlijk einde October naar Nederlandsch-Indië vertrekken; in overleg met het Koloniaal Instituut zal over de reis, welke ongeveer 4½ maand zal duren, eenig voorbereidend onderricht vooraf gaan.

Nog wordt medegedeeld, dat ouders, die het wenschelijk achten, dat hun zoon in aanmerking gebracht wordt om een reis als bovenbedoeld mede te maken, zich bereid moeten verklaren naar gelang van hun financieele draagkracht in de kosten bij te dragen, terwijl het bestuur zich voorbehoudt, nadere voorwaarden te stellen.

Met pensioen. De luitenant-kolonel der inf. van het O.-I. leger S. Alberda en die der artillerie M. S. Snoeck zullen begin Augustus den dienst met pensioen verlaten.

Telegrafische postwissels naar Ned.-Indië. Met ingang op 15 dezer kunnen telegrafische postwissels naar Nederl.-Indië verzonden worden via Amsterdam—Bandoeng—Radio, als gewoon, als uitgesteld of als brieftelegram. Voor bedoelde postwissels gelden dus van 15 dezer af dezelfde reserveeringsbepalingen als voor de overige telegrammen naar Ned.-Indië.

Ook via Eastern zullen van 15 dezer af telegrafische postwissels naar Ned.-Indië als brieftelegram zijn toegelaten.

Dr. H. Onnen †. Te 's-Gravenhage is, op den leeftijd van 85 jaar, overleden de heer Dr. H. Onnen, gep. directeur van het Gymnasium Willem III te Batavia.

Opening der Medische Hoogeschool. Batavia, 9 Juli (Aneta). De Medische Hoogeschool zal uiterlijk 15 Augustus worden geopend. Er zijn thans een twintigtal studenten ingeschreven voor het eerste jaar. Verwacht wordt, dat dit aantal nog zal toenemen.

Communistische propaganda. Medan, 9 Juli (Aneta). Volgens de Sumatra Post zijn op aanwijzing van den Hollandschen consul te Djeddah hij aankomst te Belawan-Deli van het s.s. Singkep acht hadjis aangehouden wegens het maken van communistische propaganda onder de Mekkahgangers.

De landvoogd op reis. Soerabaja, 7 Juli (Aneta). Volgens het Soer. Handelsblad zal de Gouverneur-Generaal op 5 September een bezoek brengen aan Makassar. Het voornemen is 7 September vandaar te vertrekken naar Balikpapan (Borneo) en daarna naar Menado, Ambon, Banda, Koepang en Endeh-Flores. Op 3 October zal Z.E. weer te Tandjong-Priok terug zijn.

Lid der Alg. Rekenkamer. Bij Kon. besluit is op verzoek eervol ontslagen uit 's lands dienst, met dank, de heer C. P. J. Süverkrupp als lid der Algemeene Rekenkamer in Ned.-Indië.

Onderscheidingen in Ned.-Indië. Bij Kon. besluit is bevorderd tot Commandeur in de Orde van Oranje-Nassau W. P. Hillen, Gouverneur van West-Java; zijn benoemd tot Ridder der 4e klasse in de Militaire Willemsorde Raden Adipati Aria Sastrawinata, Regent van Tjiamis, (als hebbende zich onderscheiden bij het beteugelen van het verzet te Tjiamis in den nacht van 12 op 13 November 1926); tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau F. G. Putman Cramer, Resident van Bantam; K. M. H. Karsen, Assistent-Resident van Tanah-Datar; A. H. Hofkamp, kolonel der Infanterie (met de zwaarden) en W. V. Rhemrev, majoor der infanterie (met de zwaarden); tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau I. Gottlieb, Adjunct-Hoofdcommissaris van Politie, G. R. Lucardie, Commissaris van politie der 1e klasse, mej. C. Cabell, arts, hoofd der ziekeninrichting te Pandeglang; Moehamad Roesad gelar Soetan Perpatih, Districtshoofd van Sawah-Loento, mej. H. IJselstein, verpleegster bij de Ziekeninrichting te Pandeglang; J. Ph. Wissema, kapitein der Infanterie (met de zwaarden) en L. A. Vellenga, 1e luitenant der inf. (met de zwaarden).

GARAGE JANSEN

Rijkstraatweg nabij Viaduct WASSENAAR TEL. KIEVIET 562

BENZINE LAADSTATION REPARATIEWERKPLAATSEN VERHUUR LUXE AUTO'S

MODERNE TAKELAUTO

Universitaire examens. Leiden. Economisch deel: raal ex. Indologie de Heer J. Bakker. — Econ. cand. ex. Indologie de Heer R. O. G. Steller. — Doct. ex. taal- en letterkunde van den Heer Archipel Meijuffr. M. C. Hamshof. — Theol. cand. ex. Indologie de Heeren F. W. P. R. van der Sel, C. van de Griend, K. F. Ebbing en Thierbach. — Taalk. doct. ex. Indologie de Heer R. L. Mellema.

Bevorderd tot doctor in de rechtsgeleerdheid op proefschrift: „De reorganisatie van het Agrarisch stelsel in het gewest Soerakarta“ de Heer Soepomo. — Bevorderd tot doctor in de filosofie in de letteren en wijsbegeerte op proefschrift: „De middeljavaansche historische literatuur“, de Heer C. C. Berg.

De eerste passagiersvlucht Nederland-Indië. Na een vijfdaagsch verblijf te Batavia heeft de luchttoerist Van Lear Black en de overige bemanning van de F. VII den 6en Juli de reis aanvaard. Bij het afsluiten dezer reis waren de reizigers reeds genaderd tot Abad.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisnijverheid

Overveensche Indische Week.

Heeft het Haagsche Lyceum, gelijk wij schreef onlangs een aardige Indische tentoonstelling houden, die, welke thans „bijeengebracht is vanden vrienden van het Kennemer Lyceum“, zooals de catalogus vermeldt, en reeds vóór-verleden hier door ons aangekondigd is, mag zeer geslaagd heeten. Op Woensdag 6 dezer door Z.Ex. den Gouverneur-Generaal van Ned. Oost-Indië, Mr. Fock, geopend, in de Teekenzaal van het schoolgebouw op het Adriaan Stoopplein te Overveen, zij tot den 13den geopend blijven, des middags van 2—5 en des avonds van 7.30—10 uur, 1) doch waarschijnlijk nog wel eenige dagen verlengd den, want het bezoek viel gelukkig erg mee.

In het „Voorwoord“ bij den catalogus schreef heer L. Cohen, in vereenvoudigde spelling, o.a. „Het Bestuur van het Kennemer Lyceum, mij, als deelnemer van de „Deterding-reis“ in Indië, in de gelegenheid gesteld verschillende koppen te doen voor het onderwijs in de aardrijkskunde aan onze school. Bovendien verzoocht vader in Indië, als uiting van dankbaarheid, te heeften onze school voor zijn kinderen de „verlanglijst“ van alles, wat ik wenste medenemen ten behoeve van mijn onderwijs. De bevestiging gebood van dit mooie aanbod geen gebruik te maken; ik heb er echter een ruim gebruik van gemaakt.

„Wij wilden de aldus verkregen voorwerpen tentoonstellen voor de leerlingen en hun ouders; vullen daarbij steun en kleine inzendingen ter aanvulling van eigen verzameling. Nauwelijks waren onze plannen echter bekend geworden of van alle kanten kwamen sympathie-betuigingen en bijdragen en de stroom van voorwerpen werd zo erg dat onze oorspronkelijk kleine commissie het niet meer aan kon. Eén oproep hadden wij echter maar te doen en dadelijk stonden nieuwe krachten klaar om ons bij te staan.

„De beperkte ruimte waarover wij kunnen beschikken liet natuurlijk niet toe een tentoonstelling te organiseren, die ook maar enigszins te vergelijken valt met de grote Koloniale Tentoonstelling die elders in ons land zijn gehouden. Een beeld te geven van de economische betekenis van onze Koloniën; van het leven, wonen en werken der Europeanen, Inheemse bevolking, Vreemde Oosterlingen vereist bovendien veel materiaal, dan waarover wij beschikken. Welke dat verscheidene vrienden van het Lyceum in „tekortkomingen“ aanleiding vinden om onze school te gedenken bij komende reizen naar Indië. Hoe groter onze verzameling aanschouwing gewekt wordt, hoe meer belangstelling gewekt wordt worden voor het land, waar velen later een beroep zullen vinden. Men houde bij een beoogde van onze tentoonstelling wel in het oog met welke werk te doen te hebben. De organisatie, de bevestiging, de inventarisatie, de groepering enz. het voor verreweg het grootste deel werk van onze eigen leerlingen; de grafiese voorstellingen, tekeningen, naambordjes enz. zijn voornamelijk in

1) Dan werden voordrachten met lichtbeelden ook Javaansche dansen gegeven.

C. HOOGENDOORN BOUWT HEERENHUIZEN

op **DUINZICHT** aan de **RUYCHROCK**- en **VAN-NIJENRODESTRATEN** bij den Waalsdorperweg, op vrijen grond (zandgrond), in prijzen van **f 12.000.—** en **f 18.500.—**. Verstrekt desverl. ook Hypotheek. Bouw volgens ontwerp van de architecten **VERSCHOOR** en **VAN DER WEELE**, en te huur **Winkelhuizen** en **Bovenhuizen** aan de **Verlengde Oostduinlaan**. Inlichtingen: Directieket **Ruychrockstraat** en **Ieplaan 201**, Den Haag, Telefoon 15167 en 33227. 5391

tijd, die het gewone huiswerk nog liet, verrijkt; de korte inleidende artikelen in deze catalogus afgedrukt zijn geschreven door Lyceïsten. Deze tentoonstelling niet alleen een beeld van hetgeen onze school aan materiele voorwerpen heeft bereikt, maar tevens van het kennen en kunnen van de leerlingen. Om pedagogische redenen lijkt het verkeerd hier namen te noemen van leerlinnen, die zich bijzonder onderscheiden hebben door hun inspanning, doorzettingsvermogen en organisatie. Er is heel wat vrije tijd door hen gegeven, heel wat werk verzet. In deze tijden, dat men geklaagd wordt over de slapten van de school, stemt het buitengewoon verheugend, dat er in onze meisjes aan onze school worden gevonden die taai volhouden kunnen, voor geen moeiten vreezen, die er plezier in vinden hard te werken, zonder enige beloning, alleen omdat ze het goed en mooi vinden, of om een jongenstern te krijgen „voor een reuzenplan”. Ons Nederland spijst Indië kan *flinke mannen* en *vrouwen* gebruiken.

Uitgave 't den bezoekers aan, al dadelijk bij hun aankomen door de leerlingen te worden bediend, die de toegangskarten verkochten. (Het saldo komt ten goede aan de slachtoffers van de oorlog). Ook in de zaal stonden meisjes en jongens gereed om alles toe te lichten en uit te leggen. Hun van harte en zeer opgewekt afging. Waren bijzonder mooie collecties, niet alleen van de verschillende culturen betreft, maar ook van de heemtsche volksleven, met zijn onderscheiden kenmerken van kunstnijverheid en huisvuil. Wij zagen maar enkele vrij zeldzame zaken te noemen: een fraai zilver filigrain werk, o.a. een sirihsche en een groote doos; ragfijn vlechtwerk van gele orchideestengel door den heer Tillema meegebracht en aardige gebruiksvoorwerpen van tin. De catalogus wijdt een hoofdstuk aan „Kunst in Indië”, luidende:

„Het zou onmogelijk zijn in een paar regels een beschrijving te geven, al was het een zeer korte, van die groote verscheidenheid van kunstvoorwerpen, die we in Indië aantreffen.

„Wat ons echter opvalt als één belangrijke eigenschap, die zij allen gemeen hebben, is de groote oorspronkelijkheid, zoowel wat betreft de vormen, motieven als de kleurschakeringen.

„Hoe worden we hierdoor getroffen onder andere bij het lijnenspel, eigen aan het snijwerk op deuren en mandau's der Dajaks, bij het kralenwerk en de tatoueringsmotieven van dit volk, de proeven van vlechtwerk uit Malakka, de doeken van Soemba, de door de Molukken, het ornament der Timorische bamboekokers en bij de oneindig variërende scharpversiering op de lange schilden der Alfoeren.

„En hoe jammer is het, dat deze eigen kunst ons verdrongen werd door de Hindoe-beschaving, die behalve het geloof aan Boeddha of Sjiva, ook een kunst bracht, die geheel vreemd was voor de volken, welke de nieuwe leer aannamen. Gelukkig echter is desondanks ook nu nog een rijke schat van primitieve kunstvoorwerpen te vinden, welke van ieder eiland, ja van iederen volksstam hun eigen cachet hebben.

„Wanneer we zoo'n voorwerp eens van nabij bekijken, is het steeds opmerkelijk, hoe klein onbeduidend het ons ook schijnen mag, met welk een buitengewone zorg en toewijding en hoeveel geduld het vervaardigd moet zijn, nog niet eens te spreken van de ongevoelzame handigheid en rustige zekerheid — wel iedere Inlander bezit — in het hanteeren van de dikwijls zoo uiterst fijne en teere gereedschappen.

„Wat de eenvoudige wiskundige en symbolische ornamenten betreft, deze zijn, hoe ook veelal ontsproten uit een behoefte aan versieren, doorgaans echter het product van voorafgaande ontwikkelingsperiode, waarvoor het doel was, dieren en menschengedaanten versieringsmotief te gebruiken, alsook planten en bloemen.

„Waar we echter in de eerste plaats op letten, moeten bij het bekijken van Indische kunstvoorwerpen is dat deze kunstvoorwerpen

„...wordt ons minder juist al deze kunstvoorwerpen „primitief” samen te vatten. Trouwens, wat men onder primitieve kunst? — Red.

kunstvoorwerpen is dus: de groote oorspronkelijkheid der motieven, de zorg en toewijding waarmee ze gemaakt zijn, de beheersching der techniek en ten slotte de harmonische vlakverdeling.”

De opvatting, den kinderen geleerd, welke in de vierde alinea is uitgedrukt, betreffende de Hindoe-beschaving, begrijpen wij niet goed. Wij meenen toch, dat, zelfs door den Oudheidkundigen Dienst in Indië, is uitgemaakt, dat die Hindoe-involed door de inheemsche Javanen op zeer gelukkige wijze is verwerkt o.m. tot een geheel eigen kunstuiting.

Had onze Westersche beschaving, gedurende drie eeuwen op hen inwerkende, hunne kunstopvattingen ook maar op een dergelijke heilzame wijze beïnvloed!

Maar juist daarop slaat echter volkomen de laatste zin der zelfde alinea:

Desondanks is er nu nog een rijke schat van (primitieve?) kunstvoorwerpen te vinden, welke van ieder eiland, ja van iederen volksstam hun eigen cachet hebben.

Gelukkig is 't dus nog niet heelemaal te laat om hierop van onzen kant goeden invloed uit te oefenen, door van kennis getuigende, daadwerkelijke waardeering en aanmoediging.

Tentoonstellingen als deze, mede door de Nederlandsche jeugd georganiseerd en gepropageerd (om een paar zinrijke uitheemsche woorden te gebruiken) kunnen ongetwijfeld daartoe het hunne bijdragen.

Als afzonderlijke inzending, is een zaal op zeer interessante wijze gevuld met lectuur, foto's en kunstnijverheid- en huisvuilartikelen, juist bijtijds voor deze tentoonstelling uit Java ontvangen van de verschillende Kartini- en van Deventer-scholen. Door deskundigen werden daarbij uitleggingen gegeven, zoodat ook dit een mooi propagandamiddel is, niet alleen voor die nuttige onderwijsinrichtingen, maar ook voor de nog lang niet altijd van zelf sprekende, toch zoo noodige, wederzijdsche waardeering tusschen Westerschen en Oosterschen.

Persoverzicht uit de Indische Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Van Westersch grootbedrijf.

De heer **Zentgraaff** is op bezoek geweest in de streek van **Djatirot** (Oost-Java), waar de nieuwe suikerfabrieken **Goenoeng Sari**, **Somboro** en **Bedadoeng** uit den grond worden gestampt (*Soer. Hbl.* 30 Mei t.m. 3 Juni, 3de bl.). Zij krijgen elk een aanplant van 3200 bahoe, een rietproduct dat op 4,5 miljoen picol en een suikerproduct dat op 450.000 picol wordt berekend. Djatirot medegegeerd zal de totale suikeropbrengst der vier fabrieken 2,75 miljoen picol zijn of niet minder dan 7 pCt. van den huidige Java-oogst! Heeft Djatirot aan uitgaven, alleen aan de Inlandsche bevolking voor alle soorten betalingen, jaarlijks op 4 miljoen gulden te rekenen, voor de nieuwe fabrieken is dit: Goenoeng Sari f 1.500.000, Somboro f 1.500.000 en Bedadoeng f 1.700.000, dus alles bijeen f 8.700.000 per jaar. Wat de Staatsspoor betreft, deze zal, als alle fabrieken in werking zijn, kunnen rekenen op de volgende vrachten: van Goenoeng Sari f 350.000, Somboro f 300.000 en Bedadoeng f 400.000, gevend met de f 600.000 van Djatirot het totaal van f 1.650.000. Het railbaannet krijgt op Goenoeng Sari en Somboro elk een lengte van 90 K.M., Bedadoeng 135 K.M., totaal met de 420 K.M. van Djatirot: 735 K.M. Iedere onderneming krijgt eene polikliniek waar gratis geneeskundige behandeling wordt gegeven, en verder krijgt de bevolking gratis drinkwater en gratis electrisch licht. Er is eene door de *Handelsver. Amsterdam* gebouwde bioscoop. Voor de irrigatie der nieuwe gronden heeft men te betalen f 400 per bahoe als bijdrage aan het Gouvernement; dit bedraagt dus voor de 4.400 bahoe aanplant welke er mee worden bevoeid, f 1.760.000. Naarmate de bevolking door vordering van het irrigatiewerk meer sawahs krijgt, kan ook de fabriek daarvan één vierde inhuren boven evengoemd areaal. Men rekent op nog 1000 bahoe voor riet, waarvoor dus te zijner tijd f 400.000 aan den Lande moet worden betaald. Zoolw de Goenoeng Sari als Somboro wordt aan den bouw der *Inlandsche kampongs* f 375.000 ten koste gelegd. Gemiddeld kosten de huizen f 2000.

FOTOHANDEL
Werkzaamheden voor Amateurs
PH. G. STARKE
— HOOFDSTRAAT 172 — 5293
APELDOORN - TELEF. 630
ATELIERS voor Dag- en Kunstlicht-opnamen

Zeebaboe's en Jongens
beschikbaar.
Te bevragen in „**PERSINGGAHAN**”
Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
van Boetzelaerlaan 2 DEN HAAG Tel. 50248

DENKT
U wel aan ons blad voor
Uw reclame?

Les extrêmes se touchent

Een courantendrukkerij is een inrichting waar in den kortst mogelijken tijd het grootst mogelijk kwantum werk moet worden gemaakt. Personeel en machines zijn daarop speciaal ingesteld. Snelheid is hoofdzaak; kwaliteit een, zij het dan voorname, bijzaak.

Een kunst-drukkerij is juist het omgekeerde. Daar is de afwerking hoofdzaak en teveel haast zou ten nadeele van het werk komen. Ook daar zijn personeel en machines speciaal op zulk werk berekend.

De meeste drukkerijen leggen zich óf op het een, óf op het ander toe, omdat het lastig is, zich op twee zoo uiteenlopende soorten van werk te specialiseeren.

L'exception confirme la loi

Dat ziet men aan onze Drukkerij, die op haar rotatiepersen couranten en tijdschriften snel en in groote oplagen vervaardigt, doch wier snelpersen kunstproducten leveren als „Ned. Indië Oud en Nieuw”, „Het Huis Oud en Nieuw”, Oedaya (Opgang) enz. Natuurlijk vervaardigen wij ook het middenklasse-werk, hetz.g. Handelsdrukkerij en wij beroemen er ons op, dat ons werk door geen onzer collega's kan worden overtroffen.

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-Mij.
BRANDSTOFFENHANDEL
DENNEWEG 67a TELEPHOON
DEN HAAG 14427
Wenscht ge te ontvangen 1e KWALITEIT Brandstoffen, tegen BILLIJKEN prijs en GEGARANDEERDE maat? Bel dan op 14427

LIJST VAN ADRESSEN

ten behoeve van Repatrieerenden

ACCOUNTANTS-BELASTINGZAKEN

W. v. Maanen & Tadema, Amsterdam/Rotterdam.

APOTHEEK EN DROGIST

Drogisterij „De Boer”, Paulus Buysstraat 9, Scheveningen.
G. v. d. Gaag, Groenmarkt 27, Den Haag.
A. de Vries, Kerkstraat 98, Hilversum.

ARTSEN

Dr. F. H. G. van Loon, 2e Sweelinckstraat 166, Den Haag.

AUTOHANDELAREN

N. V. James Nefkens, Laan v. Meerdervoort 96c, Den Haag.

BAD- EN ZWEMINRICHTINGEN

Badinrichting „De Regentes”, Weimarstraat 63, Den Haag.

BANKETBAKKERS

J. Krul, Noordeinde, Den Haag.

BANKIERS EN BANKINSTELLINGEN

De Bas & Co., Heerengracht, Den Haag.
Henny & Co., Anna Paulownastraat 62A, Den Haag.
Holl. Bank voor West-Indië, Amsterdam.
Nederlandsche Handel Mij., Amsterdam.
Taams & Keyser, Bankstraat 10, Den Haag.

BEGRAFENISONDERNEMINGEN

Begravenisonderneming „Simplicitas”, Denneweg, Den Haag.

BEHANGERIJEN EN STOFFEERDERIJEN

J. Bosman, Heerenstraat 35, Rijswijk.

BLOEMISTEN

J. M. Hermans, v. Tuylstraat 3, Voorburg.

BOEK- EN KUNSTHANDEL

D. Driessen, Haarlemmerstraat 105, Leiden.

BOEKBINDERIJEN

H. Molier, Houtmarkt 28, Den Haag.

BOEKDRUKKERIJEN

T. C. B. ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag.

BOUW- EN WONINGBUREAUX

Bouwbureau J. van Gemert, Valkenboschkade 277, Den Haag.
Bouwbureau C. Hoogendoorn, Ieplan 201, Den Haag.
Woningbureau „Actief”, Archimedesstraat 41, Den Haag.
Woningbureau W. Hoksbergen, Bezuidenhout 14, Den Haag.
Woningbureau „Meerdervoort”, Laan van Meerdervoort 296, Den Haag.
Woningbureau Wöhrmann, Nieuwstraat 14, Baarn.

BRANDSTOFFEN

Firma Van Dijk, Nieuwe Haven 366, Den Haag.
J. van Vuuren, Denneweg 67A, Den Haag.

BROODFABRIEKEN

Gebr. ten Hoeve, Wald. Pymontkade 2c, Den Haag.

CARGADOORS EN EXPEDITEURS

De Vries & Co., de Ruyterkade 100, Amsterdam.
De Vries & Co., v. Vollenhovenstraat 17, Rotterdam.

COMESTIBLES-DELICATESSEN

Joh. Toet, Aert v. d. Goesstraat 34, Den Haag.

DAMESKAPPERS

Au Paradis, Toussaintkade 2, Den Haag.
Maison Neustadt, Bezuidenhoutscheweg 3, Den Haag

DANSINSTITUTEN

Dansinstituut „Henri”, Archimedesstraat 64, Den Haag.

DETECTIVE- EN INFORMATIEBUREAUX

Detective- en Informatie-bureau Hilvers, Westeinde 235, Den Haag.

DIVERSEN

G. v. Willigen, Havenkade 4, Den Haag.

ELECTR. INSTALLATIES EN -ARTIKELEN

P. v. d. Berg, Bankstraat 41, Den Haag.
Van Eijck, 2e Sweelinckstraat 93, Den Haag.
W. G. Scheeres, Hooigracht 1C, Den Haag.
M. Vrolijk, Thomsonlaan 41, Den Haag.
Frans v. Wijk, Vlamingstraat 24, Den Haag.
J. Zuiderweg, Nicolaistraat 37, Den Haag.

EMBALLAGE EN EXPEDITIE

A. Rietveld, v. Bijlandstraat 27, Den Haag.

A. OKHUIJSEN
OBRECHTSTR. 474 - DEN HAAG - TEL. 34349
BEHANGER-STOFFEERDER
WONINGINRICHTING
SPECIAAL ADRES VOOR HET
INRICHTEN VAN IND. FAMILIES

De huizen voor Inlandsche werklieden zijn opgetrokken van z.g. „beraapt” metselwerk. Men heeft mindere kosten en last met het vele onderhoud dat aan de gewone Inlandsche huizen van tijdelijke materialen vastzit. Bovendien zijn steenen huizen beter schoon te houden. Centrale badgelegenheid en dito W.C.'s schijnen ook tal van voordeelen te bieden. Niettemin is deze oplossing van het kampong- en woningvraagstuk — naar Z's meening — geene gelukkige. De Inlander, met uitzondering van de beter gesitueerden, die het stadsleven hebben leeren kennen, voelt niets voor een steenen woning; de man van het platteland trekt er wellicht in, omdat hij moet, doch hij is daarin niet „kerasau” en zit tienmaal liever in zijn typisch Inlandsch desahuis, waarin altijd de intieme schemering hangt; en vooral eigen gemakken stelt hij zeer op prijs. Kromo woont en leeft liefst naar eigen smaak. Men trachte voor de woningwestie van de massa der Inlandsche arbeiders door hen zelf, dus in eigen kring, eene oplossing te doen vinden. Wellicht is het mogelijk onder speciale Inlandsche leiding de kampongs te ontwerpen en te doen uitvoeren; al te veel Europeesche bemoeienis doet hier geen goed. Men kan volstaan met een beter huis, en wat meer toezicht op netheid, orde en hygiëne, dan in de gewone kampongs, doch late Kromo overigens zooveel mogelijk in eigen milieu.

In de helverlichte fabriek gaat het tot het uiterste perfectioneerde bedrijf zijn gang; ginds op de wijde vlakte, trekt het leven der bevolking zich terug in de stille huisjes, verscholen in de koestering van boom en struik. De scherpe tegenstelling tusschen *Oost en West*. Wie onzer zou niet gaarne met dr. Boeke en al die anderen, de handhaving zien van dit typisch Oostersche leven, het klein maar gemakkelijk geluk van den landbouwer op zijn veld, waar de geest blijft hangen van lang voorbije tijden, roerend soms van schoonheid als heel oude beeldjes met de intiemē tinten, welke de eeuwen hun gaven. En men begrijpt dit ideaal; een volk, gelukkig op zijn grond en langzaam uitgroeiend in inzicht en kennis en energie, zoodat het, wortelend in den eigen, ouden landbouw, zelf daarop zou kunnen construeeren het modern economisch gebouw dat niet mogelijk is zonder de meest volmaakte techniek. Maar — jaar na jaar ziet men den afstand grooter worden tusschen den boer, eenvoudig en simpel, met methoden en gereedschap als vóór eeuwen, en daarginds de Westersche industrie, zich in immer sneller tempo perfectioneerend. Er is geen sprake van inhalen; de Javaansche boer raakt bij dit Westersch bedrijf hoe langer hoe meer achter. Dit land is met zijn producten opgenomen in den wereldstroom; de schepen brengen de suiker de zeeën over als een deel van den ontzaglijken stroom van goederen welke de landen onderling uitwisselen en welke onmisbaar is voor het huidig maatschappelijk leven. De verstandige beschouwer, met volle waardeering ook voor den rustieken onderbouw van dit proces — zoo besluit Z. — ziet slechts uitkomst in volle aanvaarding der machtige hulpmiddelen van het moderne bedrijf voor de ontwikkeling van Indië en zijn snel groeiende bevolking, in de samenwerking van het Inlandsche met het Westersche bedrijf. Arit en patjol, fabriek en machine, vullen elkaar aan. Dan moet het verzet worden opgegeven, en de optimist vindt ook in dit Westersch grootbedrijf de elementen van idealisme en ethiek, van beter allooï dan die, welke alleen kunnen groeien uit verdwijnende verhoudingen en vormen.

De Poenale Sancti en de klap.

De Raad van Justitie heeft uitspraak gedaan in de zaak tegen v. d. S., v. K. en H. terzake van mishandeling van weggelopen contractarbeiders in de gebouwen der D(eli) P(lanters) V(er.) en de eerste beklagden veroordeeld tot resp. 10 en 7 maanden wegens het voortgezette misdrijf van mishandeling met voorbedachten rade, en den 3den bekl. H. tot 7 maanden wegens medeplichtigheid daaraan, allen onder aftrek der preventieve hechtenis (*Deli Crt.*, 8 Juni en *Bat. Nwsbl.* 2 Juni). Den 2den Juni constateerde de O. v. J. in zijn requisitoir o.a. dat zaken als deze Sumatra's Oostkust schade doen. Spr. zou zich niet begeven in een beantwoording van de vraag of de zaak iets met de poenale sancti te maken heeft; hij constateerde in een vroegere strafzaak reeds dat de poenale sancti door een goede inspectie en een goede justitie beschermd wordt. Misstanden behoeven niet veelvuldiger voor te komen dan bij vrijen arbeid. Natuurlijk zal deze zaak ertoe leiden dat men gaat gene-

WONINGBUREAU EN ASSURANTIEKANTOOR „ACTIEF”

Koop- Verkoop- Huur- Verhuur- Administratie en Taxatie van Onroerende Goederen. Verstreken 1e, 2e Hypotheken en Credieten. Sluiten alle Assurantiën.

ARCHIMEDESTRAAT 41 TELEFOON 34349 Heeft geen Bijkantoren.

raliseeren en dit zal weer leiden tot een aantal het instituut der poenale sancti. Dit moge, als veel andere instellingen, zwarte vlekken tot spr. weet stellig dat het ook vele lichtzijden toont en het zoowel voor dit land nog onmisbaar als voor de van verre komende werkers heilzaam. Spr. weidde hierna uit over de verantwoordelijkheid en stelde vast, dat niet gebleken is dat hoogste sferen der D. P. V. van de mishandelingen wisten. Integendeel, het bestuur wist niets van misstanden af. Doch gezien de verklaringen employé's, dient spr. te constateeren, dat de D. P. V. slecht gediend wordt. De D. P. V. gaat vrij uit, indien zoo iets op een onderneming zou gebeuren zou de administrateur op standen voet ontslagen worden.

De *Deli Crt.* is ervan overtuigd, dat op de ondernemingen in het algemeene genomen de *betaling der arbeiders* goed tot zeer goed is en dat de enkele klap, die daar nog eens mocht vallen, niet ernstig is. Als men in rekening neemt de 300.000 arbeiders — en niet eens altijd even goede of zoete arbeiders — op een 400-tal ondernemingen op Sumatra werkzaam zijn, dan hebben de sporadische gevallen van mishandeling dien algemeenen indruk geen afbreuk te doen, toch... *het moet uit zijn met de klap!* Hoe het met tartende, irriterende, lijdelijk verzet pleegde kwade elementen moet gaan, geïnfecteerd communisme, op groote afstanden van de leersplaatsen gelegen? De D.C. weet er geen voor aan de hand te doen, maar het moet uit met de klap! Wie dat nu nog niet heeft begrepen, die zal het, naar de D.C. vreest, nooit leeren grijpen, maar die loopt gevaar om niet alleen zelf maar ook anderen in de toekomst het uit den mond te stooten. *Er zal een regeling ten komen*, waaruit blijkt, dat de maatschappij overtuigd zijn dat ze hun belangen niet meer laten dienen door lieden, die elk inzicht in verhoudingen van dezen tijd missen. Afgescheiden zelfs van het menselijke gevoel in deze kwade alleen reeds om de materiele belangen op zelve. Het zal niet meer mogen voorkomen lang van zijn maatschappij dient. Hij zal weten, dat elke klap die belangen ondermijnt men de zaak ook keert of wendt, dit is de conclusie die er uit te trekken valt.

Wij verwijzen naar *De Sum. Post* (9 en 10 Juni „De politie-klap”; 9 Juni, 3de bl. „De moord den serg.-opn. Koch”) en de *Deli Crt.* (9 Juni „Jaarverslag D. P. V.” en „De contractarbeiders Juni „De vrije emigratie der A.D.E.K.”).

De partijgroepering in den Volksraad.

In het afdelingsverslag der algemeene vergaderingen van den Volksraad wordt er op gewezen dat eene andere partijconstellatie zich aan het wikkelen is (*Bat. Nwsbl.* 4 en 7 Juni). In I(ndo) E(ur.) V(erbond) is eene strooming ontstaan tot losmaking van den band met den E(con.) B(ond), alsook van dien met de K(ath.) P(artij); de beteekenis van den I(nd.) V(rijz.) B(ond) is blijkens de samenstelling van den nieuwen Volksraad vermindering van de I(nd.) S(oc.) D(emoer.) P(artij) eene verhoogde belangstelling van de links-nalen onder de Inheemschen mag verheugen geen tot uiting kwam bij de verkiezing van vertegenwoordiger der I. S. D. P. tot lid van College van Gedelegeerden, mede door den er tegen opgekomen, dat uit de samenstelling den Volksraad wordt afgeleid dat de N. I. V. B. op den achtergrond geraakt. Tengevolge van samengaan van rechtsche en confessioneele partijen blijft de N.I.V.B. bij verkiezingen voornemteraden geïsoleerd en daardoor zoo goed uitgesloten van deelname aan verkiezingen den Volksraad. Door de hier aan het woord ledenen werd betreed dat de Regeering bij de teering van haar benoemingsrecht ten opzichte den N.I.V.B. geen rekening ermee hield dat N.I.V.B. een groot aantal kleine luyden achter heeft. De vertegenwoordiging van den Bond in Volksraad werd zeer zeker te gering geacht in houding tot de politieke sterkte der partij. Dat onder de Inheemschen een neiging merkbaar zijn om samen te gaan met de I.S.D.P. werd bekend. Het feit dat de heer Soeroso de candidatuur Stokvis steunde moet toegeschreven worden naar het inzicht van de hier aan het woord leden — aan het feit dat de geheele linkerzijde

Rusthuis „EIGEN SFEER”
 V. BOETZELAERLAAN 205 DEN HAAG
 Opname van rustbehoevenae en
 en herstellende patiënten 5352
 Mevr. COELÉ-BOOGAERDT, Gedipl. Verpleegster

voor den heer Stokvis een plaats in het College van gedelegeerden wenschte. Het betrof hier meer een persoon van den heer Stokvis dan de I.S.D.P. Deze zelfde leden waarschuwden ervoor dat de I.S.D.P. zal overgaan tot het voeren van propaganda in den trant als in Nederland gebruikelijk met allerlei Westersche leuzen onder de Inheem- schen. Dat zou leiden tot een rassenstrijd, die zou ontaarden in een klassenstrijd, een strijd van Inl. werknemer tegen Europ. werkgever. De te- gestellingen zouden er door verscherpt worden, een schijnsel dat ernstig zou worden betreurd. Te- genover deze waarschuwing stelde men van andere zijde in het licht, dat de I.S.D.P. niet onder invloed van de Hollandsche S.D.A.P. hare houding bepaait. Soc. Democratie op koloniaal terrein is hier noodzakelijk ook in sterke mate nationaal georiën- t, omdat het koloniale grootkapitaal niet alleen economischen, maar tevens een sterken natio- nalen druk oefent. De omstandigheid reeds sluit t voeren van een klassenstrijd naar Westersche methoden uit. In de Indonesische gemeenschap zal in de toekomst een eigen klassenstrijd ontwik- len. De heer Stokvis moge al mede voor zijn per- son met Indonesischen steun in het College van gedelegeerden zijn gekozen, het kan niet anders, ook zijn stelselmatige verkondiging der sociaal- democratische beginselen moet hiertoe hebben leid.

Wij vestigen de aandacht op het *Soer. Hbl.* (28 Mei, 3de bl. Z. „De Raad van Indië”; 3 Juni, 3de bl. „Verdere afglijding”; 30 Mei, 3de bl. „De P.E.B. in den Landvoogd. Het herwinnen van vertrou- wen”, *De Sum. Post* (7 Juni „De keerzijde”), de *Soer-Bode* (3 Juni „Nationalistisch Indonesië” van Merya) en de *Deli Crt.* (10 Juni „De Volksraad en het Communisme” en „Leiders”).

Verkoop van de Koloniën.

In een serie artikelen over de Noren en Denen handelt *Villanus* in het *Soer. Hbl.* (28 Mei, 1 en 2 Juni, 2de bl.) ook de kwestie van den verkoop der Westersche Antillen als een waarschuwend voor- beeld voor die Nederlanders, die wel eens mon- den over verkoop van West-Indië. Denemarken heeft geen koloniën meer, en heeft daardoor af- gesloten moeten doen van heel wat ruimte van hori- zont. De Denen zouden vrijwillig niet meer tot dien verkoop zijn overgegaan, nadat deze eens in het Westersche Parlement met één stem meerderheid was verworpen. Maar Amerika had het erop gezet, deze verkoop het Panama-kanaal strategisch zeer belang- rijk eilanden, in zijn macht te krijgen. Van de ver- wijring der groote wereldcatastrofe maakte het gebruik om Denemarken zijn wil op te drin- gen. Het geval is leerzaam voor die Nederlanders, die wel eens van een versjacheren van West-Indisch gebied hebben durven dromen. Nog schijnt de ge- dachte niet geheel van de lucht. In een fascistisch- nationalistisch (!) blad in Holland vond schrijver een toespeling erop. Onder zekere voorwaar- den zouden wij Amerika het verkooprecht ver- kopen op West-Indisch gebied, zoo stelde dit blad voor. Hadden de heeren geweten, hoe de Ameri- kanen, die niet weet onder welken druk de Denen handeld hebben, over hun transactie denkt, dan zouden zij een dergelijk denkbeeld nooit hebben geopperd. Vele malen heeft schrijver gezien en ge- hoord, hoe Yankee's in woord en schrift met zekere verachting spraken over die „chaps”, die hun, Amerikaan, voor hun dollars, koloniën hadden af- gegeven. Is dit voor de Denen reeds onaangenaam, zou het dan voor ons zijn, die op koloniaal ge- bied toch nog een reputatie, en ook verder het een ander van compacten aard te verliezen hebben!

De over verkooprecht spreekt, stelt reeds de mogelijkheid van een verkoop, en wie de denkbaar- heden van een verkoop van zijn koloniën toegeeft, heeft ze reeds half verloren. Immers, nationaal ge- bied is niet iets dat men kan verkwanzelen. Boven- dien, al zou men koloniën niet tot nationaal gebied of strikte beteekenis van het woord willen hebben, dan toch zou men kunnen zeggen: Geen gebied bezit nog het recht op koloniën, dat ze als een gebied beschouwt, dat te gelde gemaakt kan wor- den. In ieder geval is dit een opvatting, die in Ne- derland niet mag worden verkondigd.

In het *Soer. Hbl.* van 3 Juni, 2de bl., bespreekt de heer Smissaert de „Noodlijvende nijverheid in Nederland”; de *Deli Crt.* van 9 Juni huldigt „Van

N.V. Haagsche Brandstoffenhandel „DE CONCURRENT”
 TREKWEG 84 - TELEFOON 13551 - DEN HAAG
 Alléén-verkoop 1ste kwaliteit
BELGISCHE ANTHRACIET
 uit de Mijn „Pays de Liège”, 5470
 tegen scherp concurrerende prijzen

II. UIT DE INHEEMSCHE EN CHINEESCHE PERS.

De Indische nationale vrijheidsbeweging.

Eene in Nederland gevestigde kampioene voor deze beweging is de *Perhimpoean Indonesia* (de Indonesische vereeniging), een verbond van hier te lande studeerende Indische jongelieden, welke hare gevoelens uit in haar orgaan *Indonesia Merdeka* en door middel waarvan zij tevens tracht die beweging te bevorderen.

Uit het voorwoord voor den nieuwen jaargang van genoemd blad nemen wij het volgende over: „Met voldoening kunnen wij weer constateeren dat *Indonesia Merdeka* zich steeds beweegt in stijgende lijn. Het kan ook niet anders! Want zij is de weerspiegeling van den revolutionairen geest die heerscht in onze organisatie en die ook de leidende is in onze Vaderlandsche beweging. En een revolutionaire geest kent geen stilstand. Hij is er een die groeit en immer frisch blijft”.

„Werd *Indonesia Merdeka* enkele jaren geleden door de Kaoem Sana (aanduiding voor de over- heerschende Nederlanders) met een hautain ge- baar genoemd de stem van geëxalteerde en uit hun evenwicht geraakte „inlandsche intellectuelen”, thans heet het de „Stille Kracht”, die langs aller- lei geleidingen de massa van het Indonesische volk heeft gegrepen. Volmondig wordt nu erkend haar stelselmatige „invloed” op Indonesische volksbe- wegingen. Het is het Semarangsche, ethisch ge- noemde blad de *Locomotief*, dat met beklemmen- den angst het eerst deze teekenen des tijds heeft geconstateerd”.

„Ons orgaan is niet enkel en alleen de stem van een kleine groep studeerende Indonesische jongelingschap. Het is tevens geworden de vertolker van de gevoelens die daarginds opklaaien in de harten van een verdrukke miljoenenbevolking. Ons volk moet alles verkroppen wat het op het hart heeft. De censuur, de zoovele andere muil- korfordonnaties en de verbodsbepalingen van het vreemde gezag beletten het om uiting te geven aan wat er kookt in zijn gemoed. Waar het het aloud recht van massaprotest wordt ontnomen, kent ons volk slechts de gewapende daad als aan- klacht tegen den vreemden geweldenaar. Een ver- zetsmiddel, dat nimmer uitblijft en dat van tijd tot tijd door het volk wordt gehanteerd in iedere koloniale maatschappij”.

„Waar ginds de massa zich niet vrijelijk uiten kan, heeft *Indonesia Merdeka* zich steeds tot taak gesteld om de opkomende gevoelens van ons volk te vertolken. Wij hebben steeds weten te peilen wat ons volk voelt en denkt. En voor de zooveelste maal toonen de feiten, dat wij nimmer hebben mis- getast. Meermalen heeft ons orgaan met ondubbel- zinnige taal den bruten overheerscher gewaar- schuwd tegen den naderenden storm, die ginds op til was. Omdat wij meelevten met ons volk, hebben wij instinctmatig gevoeld dat er iets komen moest. Dat ook kwam! Een volksopstand —tegen den vreemden tyran”.

„*Indonesia Merdeka*” is het symbool van het vrije Vaderland in de toekomst; het is het vaandel, waaronder wij allen thans strijden”.

„Ook in volgende jaren zal ons orgaan zijn dub- bele rol blijven vervullen: de stem van de studee- rende Indonesische jongelingschap en de vertolker van de gevoelens die opkomen in de harten van de verdrukke massa eener miljoenenbevolking. Stem- men en gevoelens die men niet ongestraft kan negeren!”

„Met moed en vertrouwen zal *Indonesia Merdeka* de toekomst tegemoet gaan. En met onverzwakte kracht zal het zich op de bres stellen bij de her- overing van het ons onvervreembare goed: de nationale onafhankelijkheid”.

De exorbitante rechten.

Aan deze aan het Gouvernement van Ned.-Indië bij de artikelen 45, 46, 47 en 48 van het Regeer- ingsreglement toegekende rechten, nl. tot uitzet- ting, verbanning en interneering, waarvan voor de Inlandsche bevolking slechts de twee laatste van beteekenis zijn, is een artikel gewijd in het orgaan *Indonesia Merdeka* van Maart-April. Eerst wordt uiteengezet hoe deze rechten ontstaan zijn en welke motieven den wetgever er toe gebracht hebben om aan het Gouvernement bevoegdheid te geven tot ingrijpen in gevallen van verstoring der open- bare orde en rust, waar de strafwet te kort schiet. Deze uiteenzetting geschiedt aan de hand van ci-

TE KOOP
VILLA'S GEBOUWD
 aan den Nieboerweg, Laan van Poot, Dr. v. Welylaan.
VILLA'S IN AANBOUW
 aan den Waalsdorperweg, van Voorschotenlaan
VILLA'S NOG TE BOUWEN
 v. Bepwaerderweg, v. Maudricstraat, v. Ammerslaan
 Prijzen vanaf f 10.000 tot f 50.000. Bouw 1e klas
 Alle Inlichtingen te bekomen:
 J.v. GEMERT & Zn. { Tel. 35350, Valkenboschk. 277
 { Tel. 35437, Herschelstraat 19

J. F. SNOECK, Zeestraat 51-53
 DEN HAAG TELEFOON 13000

Electrische- Gas- Kolen- Haarden - Kachels - Fornuizen
 Vertegenwoordiger van de
N.V. Spaarkachel- en Haardenfabriek voorheen E. SMIT Jzn.
 HEERENVEEN

Fa. H. M. J. VAN DUIJNE
 HOFLEVERANCIER OPGERICHT No. 1875
 KEIZERSTR. 165, SCHEVENINGEN
 TEL. 50215 POSTCHEQUE EN GIROD. No. 52106

VLEESCHHOUWERIJ
 5394
 SPECIALITEIT IN
 RUND-, KALFS-, LAMS-, VARKENS- VLEESCH EN FIJNE VLEESCHWAREN

WONINGBUREAU „MEERDERVOORT”
 LAAN VAN MEERDERVOORT 296
 DEN HAAG TEL. 33766
HEEFT BIJ UW AANKOMST STEEDS WONINGEN VOORHANDEN
G. VAN ZUYLEN, DIRECTEUR.

ZORG DAT UW RECLAMES OVERZICHTELIJK ZIJN. OVERDAAD SCHAADT

LIJST VAN ADRESSEN

tén behoeve van Repatrieerenden

(Vervolg).

FOTOGRAFEN EN LEVERANCIERS VAN FOTO-ARTIKELEN

Lappöhn, Passage, Den Haag.
Ph. Starke, Hoofdstraat 172, Apeldoorn.

GARAGES

Garage Havro, Kanonstraat, Den Haag.
Garage Jansen, Rijks Straatweg 773, Wassenaar.
Garage Kinsbergen, Nieuwstraat 59, Apeldoorn.

GASFORNUIZEN

American House, Anna Paulownastr. 21, Den Haag.

GLAZENWASSCHERIJEN

N. V. Cemsto, Hunsestraat 39, Den Haag.

GRAMOPHONE-HANDELAREN

L. Zwaal, Regentesselaan 24, Den Haag.

GROENTEN EN FRUIT

J. Eversmann, Edisonstraat 139, Den Haag.

HAARDEN

J. Snoeck, Zeestraat 51, Den Haag.

HEEREN-MODEARTIKELEN

J. Huizer, Thomsonplein, Den Haag.
Kalker's Modemagazijnen, Kalverstraat 100, Amsterdam.
W. F. Meijer, Hoofdstraat 93, Apeldoorn.

HOEDEN

Kalker's Modemagazijnen, Kalverstraat 100, Amsterdam.
Maison de Ruit—v. d. Waag, Charl. de Bourbonstraat 27, Den Haag.

HOTELS, PENSIONS ENZ.

American Hotel, Amsterdam.
Vacantiehuis „Den Lindenhof”, Vierhouten.
Hotel-Rest. Duinoord, Sweelinckplein, Den Haag.
Rusthuis Eigen Sfeer, v. Boetzelaerlaan 205, Den Haag.
Pension Evesto, Nassaulaan 2B, Den Haag.
Hotel des Indes, Weltevreden.
Hotel Pension Insulinde, Bankplein 2, Den Haag.
Rusthuis Zr. Kersloot, Esschenlaan 86, Rotterdam.
Hotel-Rest. de Twee Steden, Buitenhof, Den Haag.
Pension Patria, Lindenheuvel 2, Hilversum.
Pension Petronella, G. Reynststraat 36, Den Haag.
Hotel Promenade, Oude Schev. weg 21, Den Haag.

HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN

J. W. Fonderie, Achterom 17, Den Haag.
Frans van Wijk, Vlamingsstraat, Den Haag.

INDISCHE UITRUSTINGEN

Firma Kalker, Kalverstraat 100, Amsterdam.
W. F. Meyer, Hoofdstraat 93, Apeldoorn.

INRICHTINGEN VAN ONDERWIJS

Chr. Lyceum, Zeist.
Christelijk Lyceum, Emmakade 43, Haarlem.
De Vrije School, v. Speykstraat 46, Den Haag.
Haagsche Schoolvereniging, Nassaulaan 26, Den Haag.
Instituut Schoevers, Stadhoudersplein 3, Den Haag.

JUWELIERS

Begeer, v. Kempen en Vos, Noordeinde, Den Haag.
Jedelo, Noordeinde 100, Den Haag.

KIPPENVOER

Verboog, Waalsdorperlaan, Den Haag.

KLEEDINGMAGAZIJNEN

Kledingmagazijn P. v. d. Brul, Veenestr. Den Haag.

KLEERMAKERS

C. H. Ernens, Valeriusstraat, Den Haag.

LUXE ARTIKELEN

J. A. Schlette, Willem de Zwijgerlaan 50, bij Fred. Hendriklaan, Den Haag, Telefoon 50888.

MANUFACTURENHANDEL

Iserlef & Co., Veenestraat 16, Den Haag.
Wisbrun & Liffman, Veenestraat 35, Den Haag.

MEUBILEERINGEN

Het Smyrna Tapijtenhuis, Ampèrestraat 30, Den Haag.
C. v. Moorsel, J. Hendrikstraat 9, Den Haag.
Gebr. Jungschläger, J. Hendrikstraat 19, Den Haag.
W. J. M. Simonis, Groenmarkt 34, Den Haag.
Firma Segaar, Spui 218/Thomsonlaan 93, Den Haag.
Schöder & Co., Groenmarkt, Den Haag.

Het steeds toenemend verkeer leidt tot ontwrichting van het verkeer, daarom grijpe men in met spoed.

„P.C.W.” PROPAGANDA-COMITE VOOR WEGENVERBETERING

taten uit het academisch proefschrift van P. H. C. Jongmans: „De exorbitante rechten van den G.G. in de praktijk” en uit het werk van Mr. Ph. Kleintjes: „Staatsinstellingen van Ned.-Indië”.

Uit laatstgenoemd werk wordt aangehaald dat de reden tot het ontstaan van zulke preventieve maatregelen van hooge politie als in genoemde wetsartikelen is neergelegd, ligt in de omstandigheid dat Indonesia door het samenwonen van verschillende rassen met de daarmee gepaard gaande wrijving, soms botsing van belangen op maatschappelijk gebied, meer gevaar oplevert voor verstoring van orde en rust dan een land waar zulk een dooréén wonen van dergelijke heterogene bestanddeelen niet wordt aangetroffen.

Deze materie is in den laatsten tijd bijzonder actueel geworden door de interneering op Nieuw-Guinea van een groot aantal der hoofdschuldigen aan de opstanden van verleden jaar.

Uit de critische beschouwingen, welke het blad aan de bespreking van dit onderwerp vastknoopt, nemen wij nu hieronder eenige passages over waarvan de bittere en heftige toon geen twijfel overlaat aan de opvattingen, welke de leden der Perhimpoean Indonesia huldigen, zoowel ten aanzien van de toepassing der exorbitante rechten op de Indonesische bevolking als over de motieven die de „overheerschers” daartoe leiden. Die passages luiden als volgt:

„Voor ons moge worden volstaan met de opmerking dat nimmer eenige constructie, hetzij juridisch, politiek, economisch, hetzij cultureel etc., die op een of andere wijze toepassing vindt in het stelsel van koloniale overheersching, haar „rechtvaardiging” in onze oogen zal kunnen vinden door het volkomen bedriegelijke beroep op b.v. de openbare orde en rust, het opvoeden tot staatkundige mondigheid, het recht der menscheit op de natuurlijke bodemschatten, de universele vooruitgang van het mensdom, enz”.

„Een nauwkeurig onderzoek van de door den blanda vaak met een lachwekkend pathos vooropgeschoven hooge motieven van etisch cultureelen aard, deed steeds ervaren dat slechts grof blanda-belang achter het masker verscholen was. Speciaal vermaakt het ons te zien dat de zich als nuchter, koel-wetenschappelijk „hoog-verstandelijk”, sentiment-vrij, aandienende blanda er zich niet van bewust is dat het evengenoemde huichelachtig-theatrale optreden slechts past aan een door valsche sentimenten (grootheidswaan!) en angstige nervositeit geheel overstuurd geslagen karakter. Overbodig te zeggen dat dit treurig figuurtje door den blanda in zijn koloniaal „beleid” gepresteerd, ons geen hoog denkbeeld geeft van zijn „hoog-intellectuele” capaciteiten”.

„Waar als bedroevende uitzonderingsgevallen door ons soms een microscopische minderheid kan worden geconstateerd die blijk geeft niet geheel ontbloeit te zijn van menscheitsgeweten en die in door ons gevoelde oprechtheid haar stem verheft (natuurlijk te vergeefs) tegen het koloniale schrikbewind, daar dringt zich aan ons ten slotte slechts de noodzakelijkheid op onze aandacht te bepalen tot de overweldigende meerderheid der blanda's, die hun machtspositie misbruiken om het Indonesische volk te knechten”.

„In verband met de exorbitante rechten moeten wij derhalve slechts in het oog vatten dat b.v. in 1919 de 2e Kamer „met niet geringe meerderheid twee moties, die tot strekking hadden te geraken tot afschaffing der exorbitante rechten, verwierp. In een land als Indië, waar het gevaar voor rustverstoring zoo groot is, kunnen deze rechten vooralsnog niet gemist worden” (aanhaling uit Kleintjes).

„En dan kome men niet aandragen met de voor ons afgedane opmerking dat de wetgever van 1854 op een aan de huidige begrippen van koloniale staatkunde getoetst, stellig als te rigoureuus aan te merken standpunt heeft gestaan. Immers wij hebben, juist door het intensief nagaan van des overheerschers ware bedoelingen, hierbij ten hoogste geprikkeld door het hemelsbrede verschil tusschen regeeringswoorden en -daden, tusschen met ophef aankondigde liberale hervormingen en poovere resultaten, ten slotte de overtuiging verkregen dat de onverhulde uitbuitingsmanieren der vroegere (tot 1880) Hollanders onverzwakt zijn overgegaan in de gemoderniseerde exploitatiemethoden hunner nakomelingen”.

Verder wordt uitgelegd dat de bewering als zouden de exorbitante rechten slechts een „noodrecht” zijn, niet opgaat, doch dat zij geheel passen in de

bestaande rechtsorde van Nederlandsch-Indië opgevat worden als een levensbeginsel van rechtsorde, het middel zijn tot verwezenlijking absolute gehoorzaamheid en eerbied jegens gouvernement. Daarna wordt vervolgd:

„Dat door het ruime gebruik van zijn wapen gouvernement doende is het te verstompen, is ons gunstige factor, doch het gouvernement kan de toenemende ongeschiktheid zelfs der exorbitante rechten als bestrijdingsmiddel der revolutie niet ondervangen. Het ligt in de natuur der zaak dat de Hollandsche overheersching in Indonesia haar eigen graf zal moeten helpen delven”.

„Derhalve, ontdaan van alle bijkomende franje en met volkomen terzijdestelling van alle camouflerende jargon der regering bij het nemen van maatregelen, blijkt uit het vorenstaande genoegzaam dat de politieke verbanning en interneering iederen Indonesiër en ieder Indonesische organisatie onvermijdelijk zal treffen, die streeft naar beëindiging van de politieke en economische overheersching. Het koloniale gouvernement, de blanda-heersching, het blanda-grootkapitaal, de Nederl. Staat, die allen hebben wij één gemeen trekken tegen de Indonesische vrijheidsbeweging, de lijn der rücksichtslose repressie. Niets staande de regering in den weg in de uitoefening der rechten”.

Het recht van verdediging, bij art. 48 R.R. van de voor interneering in aanmerking komende landen gekend, wordt slechts een wassen neus genoemd en de schrijver besluit als volgt:

„Het Indonesische volk heeft zich in waarheid ook niet te „verdedigen” tegenover den blanda-overheerscher. Voor het Indonesische volk bestaat slechts de „aanmatiging” eener voorschrijvende kracht der blanda-reglementen, verordeningen en wetten; een gebondenheid daaraan te verwachten is hersenschimmig”.

„Het Indonesische volk kent slechts één wettige verdediging, nl. zijn verdediging als aangerand en overweldigde natie, de verdediging der gewone revolutie tegenover de Nederlandsche overheersching”.

„Het Indonesische volk begrijpt dat niets van hetgeen het misdadige Westen opgekweekt heeft aan politieke, economische, juridische en culturele historische ideologie, de ware beschaving, den vooruitgang dient. Dat Westen is opgekweekt groot geworden en verworden in onderdrukking, uitbuiting, uitroeiing van zwakkere volken”.

„De historie zal leeren dat de bevrijding der menscheit slechts ligt in de vernietiging van de Westersche ideologie, welke zooveel rouw over de Aarde heeft gebracht”.

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht

Koloniaal Tijdschrift.

Inhoud van de Juli-afl. Aanteekeningen over Britsch-Indisch Staatsrecht, door L. Noë. — Samenstelling van den Volksraad, door L. J. M. Feber. — Het arbeidsvraagstuk ter Oostkust van Sumatra, door T. S. van der Bij. — Vorming van adatrecht, door J. W. van Royan. — De Indische staatsregeling en de opheffing van het Ministerie van Marine, door Prof. Dr. E. Moresco. — De motorverkeer, door Dr. R. Broersma. — De lastingdruk op de Inlandsche bevolking en hun economische toestand, door Prof. G. Gonggrog (slot). — Kroniek, door v. M. — Literatuur.

Koloniale Studiën.

No. 2 van den 11en jaarg. (April '27) bevat: Het zakelijke en het persoonlijke element in de koloniale welvaarts-politiek, door Dr. J. H. Boeke. — Is de organisatie van een Gouvernementsdijitalie drijf in den zin der a.s. Bedrijvenwet noodig wenschelijk? door Z. van Doorn. — De uitvoering der Bestuursvormingswet in de Buitengewesten in het bijzonder voor Sumatra, door Dr. B. J. Hago. — Civiel luchtverkeer in Nederlandsch-Indië, door M. P. Pattist. — Landbouwpedagogiek, door A. Koens. — Naar de afschaffing (van de Poenale Sanctie), door J. E. Stokvis. — Technisch-ontwikkeling in Nederlandsch-Indië, door W. F. Staargaard. — Economische kroniek. — Boekbespreking.

De Indische Post.

Uit den inhoud van het 28 Mei-Nr. Commentaren. De politieke vorming van het inheemse volk. — Van den hoogen boom. (Verkwisting van

DEN LINDENHOF
 VIERHOUTEN BIJ NUNSPEET (G.)
GEZELLIG VACANTIEHUIS
 GEOPEND VAN MEI—OCTOBER
 PRACHTIGE OMGEVING - BOSSCHEN
 EN HEIDE - PRIJS f2.50 PER DAG

POSTZEGELVEILINGEN

TE 's-GRAVENHAGE :: Geïllustreerde
 Veilingcatalogus wordt op aanvraag gratis
 en franco toegezonden door den Auctionaris
J. K. RIETDIJK DEN HAAG, L. Höten 15a
 — Telefoon 17020 —

De West-Indische Gids.

De dubbele Juli-Aug.-afl. bevat: Curaçao en onderhoorige eilanden 1816—1828 (vervolg), door Mr. B. de Gaay Fortman. — De Surinaamsche loonsverhooring van 1920, door Ir. D. S. Huizinga. — Het Nederlanderschap in Suriname en Curaçao, door Fr. Oudschans Dentz. — Emigratie naar Suriname, door Dr. Th. Lens. — Vreemdelingen in het West-Indische leger, door S. Kalf. — Het Assiento, door C. K. Kesler. — Boekbespreking, door G. J. Staal en C. H. de Goeje. — Historische momenten. (Toespraken van H. M. de Koningin, Prinses Juliana en den Minister van Koloniën tot Suriname en Curaçao). — Bibliographie.

Beknopt overzicht van verrichtingen op hygiënisch gebied in de jaren 1910 tot en met 1926. (Publicaties der gemeente Batavia, No. 7). Met talrijke afbeeldingen. (Weltevreden, Indonesische Drukkerij).

De reorganisatie van het agrarisch stelsel in het gewest Soerakarta. Proefschrift ter verkrijging van den graad van doctor in de rechtsgeleerdheid aan de Rijksuniversiteit te Leiden, door Soepomo. ('s-Gravenhage, L. Gerretsen).

Ethnographical studies in Celebes. Results of the author's expedition to Celebes 1917—1920. III. Musical instruments in Celebes, by W. Kaudern. With 19 maps and 130 figures. (Göteborg, Elanders Boktryckeri).

De bijzetting van Joannes Benedictus van Heutsz, door J. Langhout. (Met vele afbeeldingen). Indië. Geïllustreerd Tijdschrift, 22 Juni '27).

Over den wetenschappelijken arbeid van N. Adriani, door Prof. Dr. Ph. S. van Ronkel. (Jaarboek. Kon. Akademie van Wetenschappen. 1926-27, bl. 294).

Archaeological research in Java and Bali, 1925-26, by Dr. W. F. Stutterheim. (Indian Art and Letters. New Series, Vol. I, No. 1).

Verslag omtrent den toestand der Nederlandsche Handel-Maatschappij en hare handelingen in het boekjaar 1926. (Bevat evenals in vorige jaren weder een economisch overzicht van Ned.-Indië).

Twee bezoeksreizen in den Oostelijken Ned.-Indischen Archipel, door Prof. Dr. L. Knappert. (Nederlandsch Archief voor Kerkgeschiedenis, N. S., deel XX, afl. 2).

The recent communist disturbances in the Netherlands Indies and their significance, by A. J. Lievegoed. — An artist in Java, by Jan Poortenaar (with ill.). (The Asiatic Review, July '27).

De Indische tariefwetgeving, door Mr. Dr. H. H. A. van Gyland Oosterhoff. (Handelsberichten, 7 Juli).

De Indische Weeskamer, door E. L. Vermeulen. (De Java-Post, 27 Mei '27).

Het Inlandsch Reglement en de revisie-bepalingen van het reglement op de strafvordering, bewerkt door Mr. F. H. Poser. (Weltevreden, J. P. Regnier en Co.).

De meening van een buitenstaander over „De toekomst van het Inlandsch Bestuur”, door J. Mol. — Nota omtrent het denkbeeld tot opheffing van kleine gemeenten in Oost- en Midden-Java bij doorvoering van de bestuurshervorming. (Locale Belangen, 1 Juni '27).

Nederlanders en Indonesiërs, door Kees Ursum. (Haagsch Maandblad, Juli '27).

Beknopt geschiedkundig overzicht van Nederlands Indië, door G. Kamerling. (Groningen, P. Noordhoff).

Het weggennet op Java en Madoera (met kaart), door Ir. L. V. Joekes. (Polytechnisch Weekblad, 23 Juni '27).

Bouwkunst in Suriname (slot), door v. W. (De Periscoop. Alg. Weekblad voor Suriname, 11 Juni 1927).

Ueber die semitischen und nicht indischen Grundlagen der malaiisch-polynesischen Kultur, von E. E. W. G. Schröder. I. Der Ursprung des ältesten Elementes austronesischen Alphabete. (Medan, Köhler en Co.).

Tropengloed. Van der Meer's Indische ervaringen, door Mr. W. Coops. (Rotterdam, W. L. en J. Brusse).

Lands gelden bij opening Zuid-Sumatra-spoor-
 Van Japan en zijn jonge industrie, door B.
 Van tempo-doele. „Colonie-planten”, door
 H. — Financieel-economische notities, door M.
 J. Kelling.

Tijdschrift Kon. Ned. Aandr. Genootschap.
 Met betrekking op Indië bevat de Juli-afl. slechts
 een artikel, nl.: Een merkwaardig polderland (in
 Jogjakarta), door P. Eibergen (met kaartje). Be-
 vaten een overzicht van een door den hr. C. C. F.
 Roux gehouden voordracht over „de pas ont-
 dekte bevolking van het Nassaugebergte in Ned.
 Nieuw-Guinée”. — Voorts worden in de
 rijken Literatuur en Overzicht van geologische
 publicaties verschillende Ind. uitgaven besproken
 geeft W. C. M. zijn periodiek bibliografisch
 overzicht.

De Indische Mercur.

no. 27 (6 Juli). Een deel der taak van Nederland
 in Suriname, door Tj. Pyttersen; besproken door
 Dr. F. A. F. C. Went. — De olie-restrictie in
 de Verenigde Staten. — Synthetische suiker. —
 Handel van Australië met Nederland en Ned.-Indië
 tusschen 1925/26. — Kultuurberichten. — Kleine
 mededeelingen. — Financiële berichten en ver-
 rekeningen, zoomede de overige vaste rubrieken. — De
 Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft
 een literatuur over arbeids- en andere sociale
 vraagstukken — nijverheid, brandstoffen en water-
 licht — delfstoffen, metalen en geologie —
 economische zaken.

Missie en Zending.

Onze Missiën in Oost- en West-
 Indië. Juni '27. Iets over de Zending in China,
 door S. Kalf. — Jaarverslag van de Missie der
 Soenda-eilanden 1925-26, door Arn. Ver-
 velen. — Naar eene Javaansche kerkelijke kunst,
 door B. — De Indische Missie-Vereeniging. Waar-
 zij werd opgericht, door Mgr. M. J. D. Claessens.
 Katholieke Missiën. Juli '27. Het
 Seminarie der Floresmissie (met ill.), door
 J. J. Cornelissen.

Zendingstijdschrift De Opwekker.
 27. Kanttekeningen op de (inheemsche) Pers,
 door Dr. H. Kraemer. — Decentralisatie en bijzon-
 der onderwijs. — Statistiek der Zendingshospita-
 len over 1926, door M. G. Muller. — Overzicht van
 de arbeid der Utrechtsche Zendingvereeniging
 in Noord Nieuw-Guinée gedurende 1926, door D.
 Starrenburg.

De Zendingstijdschrift De Opwekker.
 27. Kanttekeningen op de (inheemsche) Pers,
 door Dr. H. Kraemer. — Decentralisatie en bijzon-
 der onderwijs. — Statistiek der Zendingshospita-
 len over 1926, door M. G. Muller. — Overzicht van
 de arbeid der Utrechtsche Zendingvereeniging
 in Noord Nieuw-Guinée gedurende 1926, door D.
 Starrenburg.

De Zendingstijdschrift De Opwekker.
 27. Kanttekeningen op de (inheemsche) Pers,
 door Dr. H. Kraemer. — Decentralisatie en bijzon-
 der onderwijs. — Statistiek der Zendingshospita-
 len over 1926, door M. G. Muller. — Overzicht van
 de arbeid der Utrechtsche Zendingvereeniging
 in Noord Nieuw-Guinée gedurende 1926, door D.
 Starrenburg.

De Zendingstijdschrift De Opwekker.
 27. Kanttekeningen op de (inheemsche) Pers,
 door Dr. H. Kraemer. — Decentralisatie en bijzon-
 der onderwijs. — Statistiek der Zendingshospita-
 len over 1926, door M. G. Muller. — Overzicht van
 de arbeid der Utrechtsche Zendingvereeniging
 in Noord Nieuw-Guinée gedurende 1926, door D.
 Starrenburg.

De Zendingstijdschrift De Opwekker.
 27. Kanttekeningen op de (inheemsche) Pers,
 door Dr. H. Kraemer. — Decentralisatie en bijzon-
 der onderwijs. — Statistiek der Zendingshospita-
 len over 1926, door M. G. Muller. — Overzicht van
 de arbeid der Utrechtsche Zendingvereeniging
 in Noord Nieuw-Guinée gedurende 1926, door D.
 Starrenburg.

De Zendingstijdschrift De Opwekker.
 27. Kanttekeningen op de (inheemsche) Pers,
 door Dr. H. Kraemer. — Decentralisatie en bijzon-
 der onderwijs. — Statistiek der Zendingshospita-
 len over 1926, door M. G. Muller. — Overzicht van
 de arbeid der Utrechtsche Zendingvereeniging
 in Noord Nieuw-Guinée gedurende 1926, door D.
 Starrenburg.

De Zendingstijdschrift De Opwekker.
 27. Kanttekeningen op de (inheemsche) Pers,
 door Dr. H. Kraemer. — Decentralisatie en bijzon-
 der onderwijs. — Statistiek der Zendingshospita-
 len over 1926, door M. G. Muller. — Overzicht van
 de arbeid der Utrechtsche Zendingvereeniging
 in Noord Nieuw-Guinée gedurende 1926, door D.
 Starrenburg.

De Zendingstijdschrift De Opwekker.
 27. Kanttekeningen op de (inheemsche) Pers,
 door Dr. H. Kraemer. — Decentralisatie en bijzon-
 der onderwijs. — Statistiek der Zendingshospita-
 len over 1926, door M. G. Muller. — Overzicht van
 de arbeid der Utrechtsche Zendingvereeniging
 in Noord Nieuw-Guinée gedurende 1926, door D.
 Starrenburg.

De Zendingstijdschrift De Opwekker.
 27. Kanttekeningen op de (inheemsche) Pers,
 door Dr. H. Kraemer. — Decentralisatie en bijzon-
 der onderwijs. — Statistiek der Zendingshospita-
 len over 1926, door M. G. Muller. — Overzicht van
 de arbeid der Utrechtsche Zendingvereeniging
 in Noord Nieuw-Guinée gedurende 1926, door D.
 Starrenburg.

De Zendingstijdschrift De Opwekker.
 27. Kanttekeningen op de (inheemsche) Pers,
 door Dr. H. Kraemer. — Decentralisatie en bijzon-
 der onderwijs. — Statistiek der Zendingshospita-
 len over 1926, door M. G. Muller. — Overzicht van
 de arbeid der Utrechtsche Zendingvereeniging
 in Noord Nieuw-Guinée gedurende 1926, door D.
 Starrenburg.

HOKSBERGEN

**ZOEKT NIET
 VRAAGT HET ONS**

VILLA'S, HEERENHUIZEN, BOVEN- EN BE-
 NEDENHUIZEN, WINKELHUIZEN, EN PAK-
 HUIZEN, op elken stand en voor elke beurs te
 koop en te huur. Ernstigen reflectanten worden
 zonder eenige verplichting alle inlichtingen
 kosteloos verstrekt, terwijl zij gratis per auto
 worden gehaald en gebracht door het Woningbur.

HOKSBERGEN :: BEZUIDENHOUT 14
 TELEFOON 70343 DEN HAAG

A.S.O. AMERIKAANSCH SNEL-OPPERSERIJ
 Azaleastr. 126, Den Haag, Tel. 37206

OPPERSERIJ EN ONTVLEKKEN VAN DAMES-
 OF HEEREN COSTUUMS f 1.25
 DEMI, WINTERJAS OF DAMESMANTEL f 1.25
 VEST f 0.40
 PANTALON f 0.50

REPARATIEN ZEER BILLIJK

Alle goederen gratis afgehaald en thuisbezorgd

5458 DE DIRECTIE A.S.O.
STOOMEN VERVEN

**Aan de Leden
 van „Oost en West”**

Het bestaan van het „Koloniaal
 Weekblad” is, dit behoeft
 geen betoog, een levensbehoefte voor
 Uw vereeniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan
 steunen:

- 1°. door de adverteerders, die Uw
 weekblad helpen financieren, met
 Uw inkoop te bevoordeelen en
 daarbij den naam van het blad te
 vermelden,
- 2°. door Uw leveranciers aan te sporen
 in Uw orgaan te adverteeren, of
 door onzen reiziger bij Uw leve-
 ranciers een introductie te ver-
 schaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze
 rekenen?

DE UITGEEFSTER.

Gemeubeld Te Huur

te Wassenaar (15 min. p. tram van Den Haag, 3 min. g.
 van tramhalte De Kievit, 15 min. g. van halte Renbaan
 der electriche Spoor Scheveningen—Haag—Rotterdam)
 smaakvol kl. LANDHUIS. Vijf kamers plus dienstb.k.,
 badk., vestiaire, keuken, kelder, zolder ± 1000 M2. geh.
 vrijen, zorgv. aangel. tuin, electr. licht, waterleiding,
 stalling voor kl. auto. Te aanvaarden September a.s.
 Brieven: P.-C.-Hoofdstraat 55, Amsterdam. 5426

LIJST VAN ADRESSEN

ten behoeve van Repatrieerenden

(Vervolg).

MUZIEKHANDELAREN

Ph. Kruseman, Noordeinde 91, Den Haag.

OPTICIENS

P. W. Hiele, L. Jansstraat 27, Utrecht.
C. v. Monsjou, Valkenboschplein 19, Den Haag.

PASSAGE-BUREAUX

Crans & Co., Plein 22a, Den Haag.
De Vries & Co., Dam 6, Amsterdam.

PARAPLUIE-MAGAZIJNEN

Kalker's Modemagazijn, Kalverstr. 100, Amsterdam.
A. Querelle, Schoolstraat 10, Den Haag.

PIANOHANDELAREN

G. Elshove, L. v. Meerdervoort 427, Den Haag.
L. Jacobi, Regentesselaan 123, Den Haag.

PORSELEIN EN AARDEWERK

Focke en Meltzer, Hoogstraat 5, Den Haag.
C. Hoying, Spuistraat 20, Den Haag.

POSTZEGELHANDELAREN

J. K. Rietdijk, L. Poten 15a, 's-Gravenhage.
G. Rootlieb, Heerengracht 8, 's-Gravenhage.

RECHTSKUNDIGE BUREAUX

v. d. Geer, W. de Withstraat 79, Den Haag.

RESTAURANTS

Rest. Duinoord, Sweelinckplein, Den Haag.
W. F. Klink, Wagenstraat 109a, Den Haag.
Rest. Promenade, Oude Schev. weg 21, Den Haag.
Rest. de Twee Steden, Buitenhof, Den Haag.

RIJWIELHANDELAREN

J. F. Vrolijk, W. de Withstraat 68, Den Haag.

SCHOENMAKERS

A. J. Linneweever, Westeinde 32a, Den Haag.

STAALWAREN

J. A. Schlette, Willem de Zwijgerlaan 50, bij Fred.
Hendriklaan, Den Haag, Telefoon 50888.

STOOMERIJ EN OPPERSERIJ

Snel Opperserij A.S.O., Azaleastr. 126, Den Haag.

STOOMVAARTLIJNEN

Kon. Paketvaart Mij., Amsterdam.
Rotterdamse Lloyd, Rotterdam.
Stoomvaart-Mij. Nederland, Amsterdam.

TANDARTSEN

A. J. M. v. d. Sprong, Laan van Meerdervoort 426,
Den Haag.
J. van Veen, Weimarstraat 27, Den Haag.

TEHUZEN VOOR KINDEREN

Kl. Opvoedingstehuizen, Pr. Mauritsplein 23, Den Haag.
H. Lenstra, Hoofdweg 53, Amsterdam.
Tokuni, Amersfoort.
Zandbergen, Amersfoort.

TEHUZEN INDISCHE BEDIENDEN

Persingghan, v. Boetselaerlaan 2, Den Haag.

TOKO'S

Toko Bogor, Suezkade 12-12A, Den Haag.

TRICOT-GOEDEREN

Iserief & Co., Veenestraat 16, Den Haag.

UITZENDING VAN DINERS

Maison Blom, 2e Schuytstraat 77, Den Haag.

VEILINGZALEN EN VERKOOPHUIZEN

Kunstaal Erica, Oude Schev. weg 25, Den Haag.
Verkooplokaal Pot, Gr. Hertoginnelaan 103, Den Haag.

VERMAKELIJKHEDEN

Dierentuin, Benoordenhoutscheweg, Den Haag.
City Theater, Veenestraat, Den Haag.

VERZEKERINGEN

's-Grav. Rijwielverz. Mij., Conradkade 56, Den Haag.
Onderl. Levensverz. Eigen Hulp, Kortenaerkade 3,
Den Haag.
Schenzer's Alg. Ass. Kantoor, Papaverhof 35, Den Haag.

VLEESCHHOUWERIJEN

H. J. M. van Duyne, Keizerstraat 165, Scheveningen.
Verwoerd, Heerenstraat 11, Voorburg.

WASCH- EN STRIJKINRICHTINGEN

Gebr. Smeele, Haagweg 499, Loosduinen.

ZANG

Mevrouw Alma, 2e Sweelinckstr. 185, Den Haag.

ALS DE RECLAME ONTBREEKT,
MIST DE ZAAK DE STUWENDE
KRACHT,
DIE HAAR HOGER OPVOERT

Beri-beri. Een klinische studie van voeding en ziekte in Nederlandsch-Indië, door Dr. C. D. de Langen. ('s-Gravenhage, G. Naeff).

Mr. A. J. Duymaer van Twist (van 1851-56 Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië), door S. Kalf. (De Ind. Verlofganger. 8 Juli).

Suriname.

In ons vorig nummer namen wij uit „De West” van 2 Juni een bericht over, betreffende het onderzoek naar petroleum. In het blad „Suriname” van 7 Juni vinden wij nu een mededeeling die veel beluster klinkt.

Het blad schrijft: „Naar wij uit betrouwbare bron vernemen, staat het thans vast, dat het voorkomen van petroleum in Suriname is geconstateerd door den ingenieur Wolverkamp van het Syndicaat-Roker.

Het is waarschijnlijk dat men hier te doen heeft met olievorming van het oud tertiaire tijdperk. De olie is licht geel gekleurd”.

Het blad knoopte hieraan de volgende aanschouwing vast:

„Van hoeveel belang de vondst voor Suriname zal kunnen zijn behoeft niet te worden betoogd, wanneer men weet dat daarmee de beëindiging van de economische depressie, die wij in de laatste jaren hebben moeten meemaken, spoedig kan worden tegemoet gezien”.

Na nog eenige beschouwingen over de gevolgen van deze vondst te hebben ten beste gegeven, schrijft het blad:

„Wij bekennen eerlijk, dat wij tot heden, evenals zoovelen, aan de petroleummogelijkheden van Suriname niet bijster veel geloof hebben gehecht, maar daarom te meer wenschen wij hier thans, voor zooveel deze belangrijke aangelegenheid betreft, alle eer te geven aan de heeren Roker en Moelaert, „want hun vasthoudendheid en optimisme is ongetwijfeld de oorzaak van hun succes”....

De kwestie van de emigratie van Nederlandsche landbouwers naar Suriname is door de artikelen van Dr. Th. Lens in „Het Algemeen Handelsblad”, in verscheidene weekbladen en ook in „De West-Indische Gids” weer naar voren gebracht.

Een oude kwestie, waarover reeds veel geschreven is en waaromtrent het laatste woord nog niet is gezegd. (Zie het artikel van den heer Umbgrove in dit Nr.).

In zijn artikel „Doktoren over de West”, in het Juni-nummer van „De West-Indische Gids” heeft de heer W. R. Menkman de beschouwingen van Dr. Lens bestreden. Deze heeft daarop geantwoord in „De West-Indische Gids” van Juli/Augustus. De heer Menkman zal de repliek wel niet schuldig blijven.

In de laatste dagen zijn ons verschillende nummers van het „Rotterdamsch Nieuwsblad” toegezonden, waarin inzenders hun meening over deze kwestie ten beste geven. Er bestaat zelfs een „Nationaal Verbond tot emigratie-bevordering naar Suriame”. Het Koloniaal Bestuur en de Regeering zullen wel een oog in het zeil houden opdat er geen onbesuisde dingen gebeuren. Wil men tot een proefneming overgaan dan zal die onder zeer bekwame leiding moeten plaats vinden en met inachtneming van alle mogelijke voorzorgen, wil men een herhaling van de ongelukkige proef van 1845 voorkomen.

De cursus over Suriname van den oud-Gouverneur G. J. Staal in „Dalmeyer's Volks-Universiteit” wordt geregeld voortgezet. In No. 130 en 132 wordt gehandeld over volksgezondheid.

Eenigen tijd geleden gaven wij den wensch te kennen dat de cursus in boekvorm zou verschijnen, omdat een dergelijk werk over Suriname niet bestaat. Uit goede bron vernemen wij dat die wensch zeer waarschijnlijk zal worden vervuld.

Alles is relatief. In Suriname klaagt men over alles en nog wat. Zie nu wat „La Dépêche Coloniale et Maritime” van 16 Juni schrijft:

„Dans le magnifique empire d'outre-mer que possède la France, il est deux colonies, seules entre toutes les autres si prospères, qui fioncièrement riches, ont l'air d'être victimes d'un mauvais sort: notre Congo et la Guyane. Je ne parlerai ici que de la Guyane.

Te koop te Den Haag, op mooien stand, een zeer goed onderhouden Heerenhuis

met centr. verwarming, vaste waschtafels, warm-koudwaterleiding, badkamer met complete installatie, marquises, 6 groote en 2 kleine kamers, w.o. met meubelen eiken betimmering, tuin. Vlak bij 6 trams.

Te bevragen: WONINGBUREAU STOKHUIZEN

Celle-ci, au point de vue des ressources naturelles, du climat, du sol, se trouve dans les mêmes conditions exactement, que ses deux voisines, la Guyane hollandaise et la Guyane anglaise. Débitez dans les capitales de ces deux villes, Démérara ou Paramaribo: vous y verrez des ports en pleine activité, doués de tout l'outillage nécessaire, reliés à l'intérieure par plusieurs voies ferrées. Autour de ces villes, sur la côte, et souvent bien loin de la rière la côte, les plantations de café, de cacao, de cannes à sucre, de bananiers, ont remplacé la forêt vierge. Des boeufs paissent dans les savanes. Transportez-vous maintenant dans notre Guyane par le chemin de fer. Une seule route, qui s'arrête à moins de 90 kilomètres de Cayenne. Pas d'aménagement du port. Pas d'industrie, presque pas d'agriculture. On exploitait auparavant le balata, cette sorte de caoutchouc dont la valeur dépasse de beaucoup leur „para”; mais on l'a exploité de telle sorte, par des procédés si barbares, qu'on a détruit le végétal qui le produisait. Aujourd'hui l'exploitation en est nulle.”

Tweede Kamer. De commissie voor de Staatsrekenkamer, bedoeld in art. 36 der Surinaamsche Rekenkamer, bedoeld in art. 36 der Surinaamsche Rekenkamer, er zeer terecht tegen zwaar tegen maakt, dat in Suriname de toeslag op de mannelijke onderwijzers wegens het bezit van kinderen wordt toegekend in den vorm van verhoging der bezoldiging, met gevolg dat die toeslag op den pensioensgrondslag wordt opgenomen. De meening der commissie voor de Staatsrekenkamer behooft deze uitkeeringen te zijn een gemoetkoming in de kosten wegens het onderhouden van kinderen, niet een deel van de ambtelijke bezoldiging. De commissie spreekt den wensch uit, dat spoedig aan het bezwaar der Rekenkamer zal worden tegemoet gekomen en dat een regeling zal worden getroffen gelijk aan die welke in Nederland geldt.

Hoofdonderwijzers voor Suriname gevraagd.

Voor de vervulling van de betrekking van leerkracht aan de Hendrikschool voor meer uitgebreid lager onderwijs te Paramaribo (onderwijzer van den eersten rang) worden gevraagd drie hoofdonderwijzers van wie één in het bezit moet zijn ten minste van de bevoegdheid l. o. voor het geven van onderwijs in de Engelsche en Fransche talen en de andere twee in het bezit van ten minste twee der akten l. o. Engelsch, Fransch en Duitsch. Het bezit van een middelbare bevoegdheid voor één der talen strekt tot aanbeveling.

De salarisregeling is bij minimum en maximum als volgt: Jaarwedde: ongehuwd f 2000—f 3000, gehuwd f 2000—f 3700. Het maximum te bereiken door jaarlijkse verhoogingen van f 100.

Verhoogingen voor acten worden toegekend. Aan de uitzending wordt voorts verbonden een uitkeering voor eens van f 3400.

Gezegelde verzoekschriften, vergezeld van de verworven akten, in originali of in afschrift, en van eene opgave betreffende diensttijd en tegenwoordige betrekking, te zenden aan de 7e afdeling van het Departement van Koloniën te 's-Gravenhage, waar nadere inlichtingen te verkrijgen zijn.

Curaçao.

Uit de openingsrede.

Over den economischen toestand der eilanden buiten Curaçao zei de gouverneur:

„Op Aruba was de economische toestand in 1926 wederom gunstig.

Handel en scheepvaart zijn beiden in het afgelopen jaar belangrijk vooruit gegaan.

In het jaar 1926 werden 84 stoomschepen en zeilschepen meer ingeklaard dan in 1925, terwijl het aantal uitgeklaarde stoomschepen en dat der uitgeklaarde zeilschepen onderscheidenlijk 84 en 65 meer was dan in 1925.

Op enkele na waren de stoomschepen die Aruba aandeden, tankboten, die voor een deel ruwe olie aanbrachten en voor een ander deel de olie weer uitvoeren. Enkele andere stoomschepen deden Aruba aan voor passagiersvervoer of brachten materialen aan voor de aldaar gevestigde petroleummaatschappij.

O.L.V.E.H

5094

Onderlinge Levensverzekering van Eigen Hulp) - 's-Gravenhage.
GEZINSGELUK DOOR GEZINSVERZORGING
 vraagt onze concurrerende tarieven Vraagt onze concurrerende tarieven

de verwachting, dat de uitdieping van de St. Nicolaasbaai in 1926 haar beslag zoude krijgen, is verwezenlijkt geworden. De baggermachine, in de baai gebruikt werd, bleek op den duur hare taak niet berekend te zijn en werd voor werk afgekeurd. Eene andere baggermachine in de tweede helft van Januari van dit jaar in St. Nicolaasbaai aangekomen, waarmede het baggeringswerk wederom ter hand is genomen. Wanneer de St. Nicolaasbaai nog niet voor de scheepvaart kon worden opgesteld, wordt het beplan van de Lago Oil & Transport Co. in de baai bruikbaar, bewesten de Paardenbaai voortgezet. In 1926 werd in totaal ingevoerd 913.326 ton olie en weder uitgevoerd 888.241 ton. De invoer geschiedde door middel van 482 kleintankboorten en de wederuitvoer door 78 grootboorten. In 1926 werd de vloot van de maatschappij voor aanbrenge van olie met drie tankboorten vermeerderd. Deze tankboorten zijn sedert in de vaart geweest. In 1926 keerden van Cuba naar Aruba terug op vervoerskosten 315 onvermogene in Curaçao thuis behorende personen (290 volwassenen en 25 kinderen). Van deze personen behoort op Aruba thuis 107; de overigen waren afkomstig van het eiland Curaçao en enkele, 6, van St. Bonaire. De economische toestand in 1926 was gunstig te noemen, hetgeen voor een deel te wijten was aan de totale mislukking van den bogstmaais-, peul- en rankvruchten (plantseizoen 1926). De oogst van dividivi-peulen en aloëhars bleef, ondanks de gevolge van onvoldoende regenval, belangrijk boven het normale. De uitvoer van zout bleef in 1926 verre beneden van 1925. Het gebrek aan arbeidskrachten en de verschepping van dit product zeer ongunstig op de uitvoerhandel, voornamelijk die van dranaas was niet zoo levendig als in 1925. De arbeiders vonden een middel van bestaan in de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij en bij de fosfaat-ontginning op Santa Rosa, hetgeen er toe leidde, dat vele gezinnen van Bonaire naar Curaçao verhuisden. De economische toestand op de Bovenwindsche eilanden is, zoo als U bekend, zeer slecht. Deze toestand is bij de indiening en behandeling van de berichten van 1928 onder oogen gezien en de maatregelen, waarvan verwacht wordt, dat zij verbetering zullen tengevolge hebben, zijn aangegeven."

De Koningin en de Prinses goed gehoord.
 Een particulieren brief, in de N.R.Ct. meegelezen wij:
 Zeer duidelijk, zonder stoornis of hiaten, konden de toespraak, zowel van de Koningin als die van de Prinses Juliana".

Dr. Th. G. den Houter †.
 Den 2den Juli 1.1. is op 63-jarigen leeftijd te Zeist overleden dr. Th. G. den Houter.
 De overledene was iemand, die veel invloed heeft op de ontwikkeling van den gezondheidsdienst in Curaçao. Men herinnert zich het verslag, dat de commissie uit den Centralen Gezondheidsraad in 1913 uitbracht over voorzieningen, op sanitair gebied te Willemstad zouden getroffen worden in verband met het na de scheepvaart van het Panamakanaal te verwachten scheepvaartverkeer. Van deze commissie was Dr. Houter lid. Als uitvloeisel van de voorstellen van den Centralen Gezondheidsraad is hij als adviseur voor den Openbaren Gezondheidsdienst betreffende de bestrijding van besmettelijke geslachtsziekten in 1916 naar Curaçao verwezen. Zijn verslag is als bijvoegsel tot de Ned. Courant van 28 September 1916 verschenen. De oprichting der Polikliniek tot behandeling en verzorging van lijders aan besmettelijke geslachtsziekten is een gevolg van zijn advies.
 Dr. Houter was hoofdinspecteur der Volksgezondheid.

Regeringscommissie-circulatiewezen.
 De Minister van Koloniën heeft een commissie ingesteld, waaraan wordt opgedragen om hem voorstellen te maken nopens de meest wenschelijke wijze van oprichting van het circulatiebankwezen in Curaçao, en de name betreffende de vraag of het aanbeveling is om de bestaande Gouvernementscirculatiebank in stand te houden, dan wel aan eene

particuliere bankinstelling de zorg voor het circulatiebankwezen op te dragen, met aanduiding in het eerste geval van de beginselen, welke bij de herziening van de inrichting en den werkkring van de Curaçaosche Bank (bij de wet) in acht zouden zijn te nemen, en in het andere geval van de voorwaarden waaronder eventueel bedoelde opdracht (bij de wet) zou behooren te worden verleend hetzij aan eene hier te lande of in Curaçao reeds bestaande bank, dan wel aan eene in Curaçao of hier te lande voor dat doel in het bijzonder in het leven te roepen instelling, onder uiteenzetting tevens van de kans op verwezenlijking van dit laatste.

In deze commissie zijn benoemd tot lid en voorzitter de heer Mr. G. Vissering, president van De Nederlandsche Bank, te Amsterdam; tot leden de heeren: Mr. Dr. D. Dijkmeester, directeur van de Nederlandsche Bank voor West-Indië, te A'dam; J. van Ettinger, referendaris bij het Departement van Koloniën, te 's-Gravenhage, tevens als secretaris; J. van Hasselt, directeur van de Koninkl. Nederlandsche Stoomboot Maatschappij te Haarlem; Ir. J. E. F. de Kok, directeur van de Bataafsche Petroleum Maatsch. te 's-Gravenhage; Mr. Dr. C. F. Schoch, hoofd-directeur van de Surinaamsche Bank te Amsterdam; E. A. Zeilinga Azn., oud-president van De Javasche Bank, te Merano (Italië).

Geschiedkundige sprokkelingen.
Het Engelsch in de rechtspraak op de bovenwindsche eilanden.
 Nog niet zoo heel lang is het geleden, dat het Engelsch officieel intree deed als rechtstaal op de bovenwindsche eilanden. In den Kolonialen Raad van 17 April 1872 werd aangenomen een verordening, waarbij de rechtcolleges op die eilanden bevoegd werden verklaard om bij behandeling van rechtszaken in de plaats der Nederlandsche des noodds gebruik te maken van de Engelsche taal. Intusschen had de praktijk zich deze bevoegdheid reeds aangematigd, en om erger te voorkomen moest in dezen vorm aan die verordening terugwerkende kracht worden verleend, dat de genoemde rechtcolleges geacht werden sedert de invoering der nieuwe wetgeving tot dit gebruik bevoegd te zijn geweest.

Ontleend aan de Cur. Crt. van 20 April 1872.

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Apeldoorn.
BEZOEK AAN HET KOLONIAAL INSTITUUT.
Aan leden, begunstigers en belangstellenden.
 Het bestuur der afdeling noodigt U hierbij beleefd uit, deel te willen nemen aan de gezelschapsreis op Maandag 1 Augustus a.s. naar het Koloniaal Instituut te Amsterdam.
 De kosten daarvoor bedragen (IIIe kl. trein; tram naar K. 1.; entree; garderobe; koude lunch; fooien) f 4.75 per persoon voor leden, begunstigers en hunne huisgenooten. Verder kunnen niet-leden meegaan tegen betaling van f 5.— per persoon.
 De reis kan tegen zoo lagen prijs alleen doorgaan wanneer er ruime deelname is.
 Wie mee wil, gelieve te zorgen, dat het verschuldigde bedrag (of veelvoud er van) met duidelijk naam en adres per postwissel of per postgiro (aan no. 93038) uiterlijk 22 Juli in het bezit is van den Secr.-Peningm., den heer J. C. Baars, Lammerweg 3.
 Vertrek uit Apeldoorn 8.23, verzamelen 8.10 in het Station. Vertrek uit Amsterdam C.S. 15.45, verzamelen in het C.S. 15.30. Aankomst te Apeldoorn 17.11.
 Het Bestuur.

Afdeling Nijmegen.
VERSLAG OVER HET JAAR 1926.
 II (Slot).
Ledenvergaderingen.
 De Alg. Verg. in het voorjaar was hopeloos slecht bezocht. Het Bestuur heeft de geheele propaganda van Maart tot October gevoeld als een kwestie van te be or not to be. Het Bestuur voelde intuïtief dat als de opening mislukte, het een fiasco zou zijn voor de geheele afdeling en daarom werden alle krachten aan het werk gezet om de opening te doen slagen.
 Mischien is het Bestuur in dezen pessimistisch geweest; dit keer werkte het pessimisme echter uitstekend, zooals het verdere verloop van het programma leerde.
 Bij de opening van het seizoen op 23 October bleek het contact met de leden hersteld te zijn, dank zij de krachtige propaganda door het Bestuur gevoerd. De opening van het seizoen 1926/27 in het Olympia-

R. SCHENZER'S
 ALGEMEEN ASSURANTIE-KANTOOR
 PAPAVERHOF No. 35
 DEN HAAG TEL. 30070

5386

Belast zich met de vakkundige
 behandeling van Assurantie
 aangelegenheden v. elken aard

OUDE INDISCH GAST
 LID DER VEREENIGING OOST & WEST

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ AMSTERDAM

Gestort Kapitaal f 80,000,000.—
 Statutaire Reserve - 40,000,000.—

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestingen in Nederlandsch-Indië,
 Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schriftelijke en Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. — Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Aan- en Verkoop van Effecten. — Administratie van Vermogens. — Open en Gesloten Bewaarneming.

SAFE-DEPOSIT — KOFFERKLUIS

Inrichting tot het plaatsen van brandkasten. Speciale gelegenheid tot het huren van afzonderlijke kluisen voor groote administraties.

TAAMS & KEYSER

BANKASTRAAT 10, Den Haag - Tel. 17164, 10387

KEYSER & Co.

P. C. HOOFSTRAAT 24
 Amsterdam — Tel. 21729

Behandelen alle Effectenzaken, geven inlichtingen over Courante en Incourante Fondsen

5322

REKENING-COURANT COUPONS

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

Belasten zich met alle Bankzaken
Safe-Inrichting

5021

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door **goede en voortdurende reclame.**

GEBRUIK DIT BLAD
 VOOR UW

S

Reclamecampagne.

Tel. Voorburg 106

Vleeschhouwerij - Spekslagerij

Oude gerenommeerde Zaak. Daar benevens zeer concurrerend adres

VERWOERDT :: VOORBURG

HEERENSTRAAT 11

TELEFOON V. 106

BELT
ONS OP!

Verwoerd-Voorburg, Tel. V. 106

Leverancier van de voornaamste families uit Den Haag en Voorburg

VRAAGT BIJ ONS PRIJSOPGAAF

HEERENSTRAAT 11

TELEFOON V. 106

JOH. TOET - 'S-GRAVENHAGE

Comestibles - Delicatessen - Kruidenierswaren

AERT VAN DER GOESSTRAAT 34 - TELEFOON 51561

INDISCHE INGREDIENTEN

Special. in Fijne Vleeschwaren, Koek, Bisquit, Chocolade

WARMWATER

Gratis G.E.B. warmwater-installatie

INLICHTINGEN:

M. A. VROLIJK

Thomsonlaan 41 Telef. 35618

'S-GRAVENHAGE

Alle voorkomende reparatiën tegen concurrerende prijzen.

SCHOENMAKER

BLIJF BIJ JE LEEST!

Een oud spreekwoord en een wijs spreekwoord. Alleen in zijn eigen vak kan iemand iets goeds praesteeën. Een bankier heeft geen verstand van den kaashandel, evenmin als een electricien van hondenschereën. Maar allemaal kunnen zij in enkele uren leeren drukken, teminste als men de verzekeringen gelooft der handelaars in

KANTOOR-DRUKMACHINES.

Als men dan zoo'n machine aangeschaft heeft, valt het aanleeren van het drukkersvak lang niet mee, het werk kan niet halen bij dat van een goed geoutileerde drukkerij en slecht reclamedrukwerk is het tegendeel van een reclame. Indien gij echter met uw drukwerk eer wilt inleggen en er de aandacht op wilt zien gevestigd, bestelt het dan bij de

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
NOBELSTRAAT 20 * TELEF. 11987

theater — bereidwillig door den heer Van Os afgegaan — was een succes: 350 toehoorders. De secretaris van het H.B., de heer Van der Brugh, die zich belangeloos beschikbaar stelde om het openingswoord te spreken, gaf een uiteenzetting van doel en wezen der Vereniging Oost en West; de secretaris der afdeling hield een lezing over „Nederland en het Indisch Reveil”, terwijl tenslotte de Sumatra-film vertoond werd.

In de pauze werden enkele tentoongestelde doeken bezichtigd, hiertoe welwillend door „Boeatan” afgegaan.

De tentoonstelling, gehouden in de lokalen van de Gemeentelijke Middelbare- en Hoogere Handelsschool van 20 t/m 27 Nov., groeide uit tot een Indische week en werd geopend met een causerie met lichtbeelden door Pater Vertenten M.S.C. over: „15 jaar onder de koppensnellers van Zuid-Nieuw-Guinea”. Hier waren ruim 150 personen aanwezig.

De heer Uiterwijk hield in de Indische week belangeloos een voordracht met lichtbeelden over Sumatra's Westkust: 200 belangstellenden.

Het slot van de tentoonstelling werd gevormd door de Java-film, die wederom in het Olympia-theater draaide: 450 personen waren aanwezig.

De tentoonstelling werd druk bezocht: totaal 500 personen en 18 klassen van middelbare scholen en 1 klas van een M.U.L.O.-school.

Leerlingen van de hoogste klasse der middelbare scholen, die lid zijn der Vereniging, hadden toegang tot de lezingen en de films.

Tijdens de tentoonstelling werden 30 nieuwe leden aangeworven, waarvan bij de Java-film 10.

Wat de tentoonstelling aangaat, diene hier nog het volgende: alle voorwerpen waren door particulieren uit de stad gaarne ter beschikking gesteld. Hiervoor past nog een woord van dank.

Ook aan diegenen, die zich belast hadden met den opbouw en de explicatie van de tentoonstelling een woord van hulde, met name Mevrouw Vigelius, de H.H. Mollema, Röpecke, Uiterwijk en De Wildt. Ook aan Rob van Gulick, die den bezoekers de wajang uitlegde en zich beschikbaar stelde voor verdere medewerking.

Last not least: dank aan onzen ijverigen voorzitter, den heer Burger, den auctor intellectuelis van de tentoonstelling. Ook de heer Burger kon enthousiast de menschen rondleiden en opwekken tot belangstelling en..... leden werven!

Het succes van de eerste helft van het programma 1926/27 wordt het beste gedemonstreerd door het cijfer: bij de opening van het seizoen en gedurende de Indische week wist „Oost en West” 1600 bezoekers te lokken.

Slotbeschouwingen.

Zonder onbescheiden te zijn, mag en moet hier gezegd worden, dat dank het huidige Bestuur, de afdeling Nijmegen van de vereniging „Oost en West” weer leeft. Op ons allen rust nu de zware taak, die afdeling ook tot bloei te brengen. Gedeeltelijk zijn we nu nog afhankelijk van de subsidieering door het H.B. om propaganda te kunnen voeren. En daar komt nog iets bij!

Jaarlijks houdt de Vereniging Oost en West hare Alg. Verg. in de stad van een der afdelingen. Ook de afdeling Nijmegen wil niet achterblijven om haar plicht als gastvrouw te vervullen, en heeft daarom verzocht aan het H.B. op de lijst geplaatst te worden. Niet onwaarschijnlijk zal in 1928 de Alg. Verg. hier gehouden worden. Maar dan moet en het aantal leden en dus de totale contributie worden opgevoerd om een behoorlijk figuur te slaan en de noodzakelijke onkosten te kunnen dekken, zoodat we finantiel onafhankelijk zullen zijn.

Dankbaar is het Bestuur gestemd, vooral omdat gebleken is, dat ook buiten het Bestuur gewerkt wordt: de verenigingsslaap van O. en W. is voorbij. Prettig is het niet alleen te weten, dat er leden zijn die óók voor het goede doel willen werken, die er enthousiast voor zijn; maar dat te weten is vooral een goede rugsteun voor het Bestuur. Niet alleen bleek de medewerking der leden buiten het Bestuur bij de tentoonstelling, waar hulp van niet-bestuursleden noodzakelijk was om de tentoonstelling te doen slagen, maar ook en vooral bij het werven van leden.

Eén keer in aanraking gekomen met het verenigings-enthousiasme waren ook zij enthousiasten geworden, die al hun best gedaan hebben om nieuwe leden te werven: het brood eener vereniging. Een 12-tal nieuwe leden werden door 'n zevental dames en heeren aangebracht! Bravo! Een bewijs tevens, dat aan de Dames- en Heeren-leden het werven van nieuwe leden goed is toevertrouwd.

Hoewel dankbaar voor het behaalde succes, is het Bestuur vast overtuigd, dat het met de propaganda op den ingeslagen weg voort moet gaan.

In de eerste plaats moet het aantal leden worden opgevoerd tot minstens 300; in de tweede plaats, alle leden moeten zelf voor hunne afdeling ijveren, propaganda voeren en nieuwe leden werven. De propaganda is als een olievlék: hoe grooter de aanrakingspunten met de omgeving des te sneller uitbreiding. Waar het Bestuur, bestaande uit zes leden, ruim 100 nieuwe leden wist aan te werven, is het toch best mogelijk, dat elk der leden één nieuw lid kan aanbrengen! Dat is toch niet te veel gevraagd!

En het kan! dat hebben de 7 dames en heeren, hier

sfraks bedoeld, overtuigend bewezen, als het dat we sterker moeten worden, maar voldoende drongen is.

En het aantal leden moet worden opgevoerd, onkosten voor een behoorlijk winterprogramma te ken, en om finantiel onafhankelijk te worden.

Het moet dus en het kan! Het Bestuur twijfelt niet aan, dat het zal gebeuren.

Bij deze propaganda mag niet uit het oog verloren, dat de Vereniging O. en W. niet alleen doeld is voor Indisch-gasten, maar ook — en niet laatste plaats — voor Nederlanders, die Indië eigen aanschouwing kennen.

Het hoofddoel van O. en W. is, kennis en belang te wekken voor onze overzeesche gewesten en door wederzijdsche waardeering en samenwerking bevorderen. En daarom juist is voor elk Nederlander plaats in de Vereniging O. en W.

Het Bestuur zal — van zijn kant — de actie voor uitbreiding van het ledenaantal absoluut niet uit handen verliezen; ook het Bestuur zal doorgaan met met te beramen om het ledenaantal te doen stijgen. Er liggen 1100 circulaire klaar, om in de stad zonden te worden, ten einde nieuwe leden te werven.

Maar behalve deze actie tot uitbreiding rust het Bestuur ook nog de interne organisatie, die steeds tijd en kracht gaat vorderen.

Gaarne wil het Bestuur dus een gedeelte dezer overdragen, vooral omdat 150 leden in dezen veld kunnen bereiken dan 6 Bestuursleden, door den ren kring, die dan bewerkt zal worden.

De leden worden tevens verzocht de hun adressen van kennissen en anderen, die in aanmerking komen lid te worden van O. en W., op te willen aan den Secretaris.

Van verschillende zijden kreeg het Bestuur berichten: „er is geen vereniging, die zooveel geeft voor lage contributie!”

Elf leden, die oorspronkelijk bezwaar hadden f 5.— contributie te betalen, hebben — toen het programma zagen voor dit seizoen — spontaan contributie op f 5.— gebracht. Iemand, die in bedankte, kwam op zijn bedankje in Nov. terug.

Welnu, laat deze feiten voor U een aansporing om in de eerste maand van het nieuwe jaar elk een zegge en schrijve één — nieuw lid aan te werven. staan we sterk en dankbaar zullen wij in het vermelden achter den naam van het nieuwe lid naam van den aanbrenner. De afd. Arnhem heeft weken achter elkaar telkens ruim 30 nieuwe leden een aanwinst dus van meer dan 100 in één maand. Wat Arnhem kan, kan Nijmegen ook! Dus: Expansie!

Wij behoeven toch niet meer tegenover de leden O. en W. te betoogen, dat de Nederlander met langstelling moet toonen t.o.v. van zijn overzeesche westen, teneinde wederzijdsche waardeering en werking te bevorderen, en dat er dus voor elk Nederlander plaats is in O. en W.

Met man en macht dus aan 't werk om nieuwe leden te werven! Steeds crescendo, om het nationale Nederlandsche doel te bereiken: Indië aan Nederland! Nederland aan Indië! Samenwerking en associatie West en Oost in „Oost en West”, alle nijdigangspijt.

GESCHER, Secretaris

Mededeelingen.

Van de Redactie.

POSTPAKKETTEN MET VRUCHTEN, ZADEN OF PLANTEN.

Op verzoek van het Hoofdbestuur der Posttelegrafie plaatsen we het volgende:

De Nederlandsch-Indische Postadministratie verzoekt met nadruk de aandacht op, dat de meeste pakketten uit Nederland, wier inhoud geheel of voor een groot deel bestaat uit vruchten, planten of zaden, niet verzonden worden, indien zij niet zijn van het vereischte gezondheidscertificaat.

Werd vroeger door den Indischen Plantenziektenkundigen dienst met de aanhouding van dergelijke pakketten eenige toegenomen bezorgdheid, in de veronderstelling, dat het verbod tot invoer zonder certificaat zamerhand door de Nederlandsche afzenders werd worden geëerbiedigd, nu gebleken is dat zulks geen geval is en in den tijd van een half jaar nog 100-tal van dergelijke pakketten uit Nederland niet gezeld waren van een certificaat, zullen deze voor alle worden aangehouden en geheel of gedeeltelijk vernietigd.

Het is derhalve van het grootste belang voor de Nederlandsche afzenders, dat zij de verzendingsvoorwaarden voor pakketten met voornoemden inhoud nauwlettend nakomen.

Nadere inlichtingen over de verkrijging van het gezondheidscertificaat verstrekt de Nederlandsche Plantenziektenkundige dienst te Wageningen.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIJEN :: :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS 5023

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA 5027
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

TOKO BOGOR
 SUEZKADE 122a, b-DEN HAAG-TEL. 33472
 Steeds versché DE BESTE
 aanvoer van de
 Rijsttafelbenodigdheden en
 Indische Geneesmiddelen,
 Akar-Bahar-banden, enz.
 Verz. door geh. Europa - Prijsc. op aanvraag

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 12503 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWELN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELN. 5022

EEN VERSTANDIG ZAKENMAN
 doet verstandige dingen.
 Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie, kundig personeel, een net ingericht kantoor, om zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen. Natuurlijk levert hij ook prima artikelen. Zijn firma moet een goeden indruk maken op zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handelsdrukkerwerk een correcten indruk maakt, zoowel wat betreft stijl als uiterlijk. Ook zijn reclamédrukkerwerk moet er aanlokkelijk uitzien, want hij weet, dat slecht reclamédrukkerwerk wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn. Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen. Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een der beste drukkerijen van Den Haag.

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraîchissements 5015
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

HOTEL „DE TWEE STEDEN" RESTAURANT „DE TWEE STEDEN"
 Buitenhof Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062 's-Gravenhage
 FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD
 SPECIALE TARIËVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD
 THE DANSANT - DINER CONCERT ROEMEENSCH ORKEST
 UITSTEKENDE KEUKEN GERENOMMEERDE WIJNKELDER

VEREENIGING „OOST EN WEST"
 HOOFDBESTUUR: HEULSTRAAT 17 'S-GRAVENHAGE

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins-Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. 50752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongelieden Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.
INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekking op elk gebied van personen, van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 's-Gravenhage, Tel. 14519, Bureau-uren 10-12 v.m. en 2.30-4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen, zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.
TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins-Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. 50752. Dit „Tehuis" biedt studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland vertoeven, een matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK, of den Administrateur, den Heer W. MEIJER.
TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", Van-Boetzelaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Tel. No. 50248.
LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actuele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.
NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING (Anna-Paulownastraat 48, Den Haag). Samenwerking ten einde aan Indië die uit Nederland naar Indië gaan, en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheid te verstrekken als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.
BUREAU VOOR ADVIEZEN op huishoudelijk en maatschappelijk gebied, onder leiding van Mevr. J. FRANKENBERG-MENDES-Calisch. Spreekuur Donderdagmiddag van 2 tot 4 uur en volgens afspraak, Nic.-Maesstraat Amsterdam, Tel. 22492. Aan dit bureau is een cursus verbonden ter opleiding van vrouwen en meisjes die naar Indië gaan.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17, en de Firma MARTIN NIJHOFF, L. Voorhout 9, Den Haag (bij deze firma alleen die met een *), zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk.) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- 2. Onze Oost II. Iets over den Inlander en zijn Zieleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West, tweede druk, bestaande uit:
 - 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ, Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
 - 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overz. Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - * No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - * No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (Thans in revisie.) Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - * No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2e, verbeterde druk.) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - * No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Opnieuw herzien.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - * No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - * No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Opnieuw herzien.) Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - * No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië, zoomede voor verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken en Militairen Geneeskundigen aldaar. (Opnieuw herzien.) Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - * No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - * No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië. (Opnieuw herzien.) Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - * No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon dienst in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien.) Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - * No. XI. De Geëmployeerde bij de Rubber (caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Ned.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Onze Koloniën**
- Serie I.
 - No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel.
 - 2. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
 - 3. De afschaffing van de laatste heerdiensten op Java.
 - 4. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
 - 5. De Europeesche vrouw in Indië.
 - 6. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
 - 7. Over de Kolonie Suriname.
 - Serie II.
 - No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
 - 2. Het Javaansch tooneel.
 - 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
 - 4. De thee cultuur op Java.
 - 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
 - 6. Een doode taal in Indië.
 - 7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java.
 - 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
 - 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
 - 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.
 - Serie III.
 - No. 1. Over Ball en zijne bewoners.
 - 2. Bevolcing in Nederlandsch-Indië.
 - 3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië.
 - 4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.
 - No. 5. Nederlanders in Indië.
 - 6/7. Het Nederlandsch-Indisch Volkscredietwezen.
 - 8. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
 - 9. De Slavernij in Oost-Indië.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Wnd. Vertegenwoordiger in Nederlandsch-Indië, Mr. M. J. A. Oostwoud-Wijdenes, President Landraad, Tandjong Balei (Sumatra's Oostkust).